

**KIRIKKALE UNIVERSITY
FACULTY OF MEDICINE**

3. International Student Symposium 2025

7-9 May 2025

Mavi Salon
Kirikkale, TÜRKİYE

ABSTRACT BOOK

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
III. ULUSLARARASI TIP ÖĞRENCİLERİ SEMPOZYUMU
2025 BİLDİRİLERİ

7-9 Mayıs 2025 / Kırıkkale Üniversitesi – Kırıkkale, TÜRKİYE

Yayın Tarihi: 15 Ağustos 2025

Tel: 0 318 333 57 10

e-posta: tip.dekanlik@kku.edu.tr

<https://tipfakultesi.kku.edu.tr/Fakulte>

e-ISBN: 978-975-8626-29-8

ONURSAL BAŞKAN

Prof. Dr. Dr. Ersan ASLAN

Rektör, Kırıkkale Üniversitesi, Türkiye

BAŞKAN

Prof. Dr. Dr. Esra Dilek KESKİN

Dekan, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi, Türkiye

ORGANİZASYON KOMİTESİ

Prof. Dr. Dr. Atike TEKELİ KUNT, Türkiye

Prof. Dr. Dr. Benkada Benamar MOHAMED, Cezayir

Prof. Dr. Dr. Fouzia KAMBOUCHE, Cezayir

Prof. Dr. Dr. Ikromi Turakhon SHARBAT Tacikistan

Prof. Dr. Dr. Ismail SIALI, Cezayir

Prof. Dr. Dr. Kenza BADACHE, Cezayir

Prof. Dr. Dr. Safia ZOUBIR, Cezayir

Doç. Dr. Abdullozoda Said MURTAZO, Tacikistan

Doç. Dr. Nazarzoda Khuseyn Nazar, Tacikistan

Doç. Dr. Ümit Ayşe TANDIRCIOĞLU, Türkiye

Doç. Dr. Lina CHORIDAH, MD, Endonezya

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet MÜDERRİSOĞLU, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Didem DAYMAZ, MD, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Zeynep BAŞER, PhD, Türkiye

Dr. Ahmad Hamim SADEWA, Endonezya

Gülmira AKÇAY (Intörn Dr.), Türkiye

Hilal YAZICI (Dönem V Öğrenci Temsilcisi), Türkiye

Ertan BAŞKURT (Dönem IV Öğrenci Temsilcisi), Türkiye

Pelin KÖSTEN (Dönem III Öğrenci Temsilcisi), Türkiye

Cemre CEYLAN (Dönem II Öğrenci Temsilcisi), Türkiye

Bekir KARABULUT (Dönem I Öğrenci Temsilcisi), Türkiye

BİLİM KURULU

Prof. Dr. Dr. Atike TEKELİ KUNT

Prof. Dr. Aydanur EKİCİ

Prof. Dr. Ayla KÜRKÇÜOĞLU

Prof. Dr. Ayşe BAÇÇIOĞLU

Prof. Dr. Aytekin TOKMAK

Prof. Dr. Derya Beyza SAYIN KOCAKAP
Prof. Dr. Benkada Benamar MOHAMED
Prof. Dr. Birgöl KAÇMAZ
Prof. Dr. Bülent BAKAR
Prof. Dr. Burcu KARACA
Prof. Dr. Cemile DAYANGAN SAYAN
Prof. Dr. Devrim TUĞLU
Prof. Dr. Dilek AZKUR
Prof. Dr. Ela CÖMERT
Prof. Dr. Esra Dilek KESKİN
Prof. Dr. Faouzia KAMBOUCHE
Prof. Dr. Fulya GÜLERMAN
Prof. Dr. Dr. Ikromi Turakhon SHARBAT
Prof. Dr. Dr. Ismail SİALİ
Prof. Dr. Dr. KENZA BADACHE
Prof. Dr. Dr. Safia ZOUBİR
Prof. Dr. Meral SAYGUN
Prof. Dr. Mustafa Kemal ASLAN
Prof. Dr. Müberra Devrim GÜNER
Prof. Dr. Nesligöl YILDIRIM
Prof. Dr. Nesrin ŞENBİL
Prof. Dr. Nurgöl ÖRNEK
Prof. Dr. Oğuz EROĞLU
Prof. Dr. Savaş EKİCİ
Prof. Dr. Sema ÖZKAN
Prof. Dr. Serdar GÜL
Prof. Dr. Soumia BENBERNOU
Prof. Dr. Tuba KAYMAN
Prof. Dr. Vedat ŞİMŞEK
Prof. Dr. Yaşar KANDUR
Prof. Dr. Zafer ONARAN
Doç. Dr. Abdullozoda Said MURTAZO
Doç. Dr. Adnan ÖZDEMİR
Doç. Dr. Ayşegöl ALPCAN

Doç. Dr. Faruk PEHLİVANLI
Doç. Dr. Işın GENÇAY
Doç. Dr. Kevser PEKER
Doç. Dr. Lina CHORIDAH
Doç. Dr. Mehmet KABALCI
Doç. Dr. Mihrimah ÖZTÜRK
Doç. Dr. Mustafa ÖĞDEN
Doç. Dr. Selçuk ÖZTÜRK
Doç. Dr. Ziya ŞENCAN
Doç. Dr. Ulaş YÜKSEL
Doç. Dr. Ümit Ayşe TANDIRCIOĞLU
Doç. Dr. Zeynep BEKİN SARIKAYA
Dr. Öğr. Üyesi Alaaddin COŞKUN
Dr. Öğr. Üyesi Alemeddin ÖZDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi Ahmet MÜDERRİSOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Baki DERHEM
Dr. Öğr. Üyesi Betül KARADENİZ
Dr. Öğr. Üyesi Didem DAYMAZ
Dr. Öğr. Üyesi Dilek BADAY KESKİN
Dr. Öğr. Üyesi Erdem DURSUN
Dr. Öğr. Üyesi Emel AKBABA
Dr. Öğr. Üyesi Fatma KARTAL
Dr. Öğr. Üyesi Furkan SOY
Dr. Öğr. Üyesi Gonca KOCAGÖZOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Halil Aziz VELİOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KANDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi Mesut Melih ÖZERCAN
Dr. Öğr. Üyesi Süheyla KANDEMİR
Dr. Öğr. Üyesi Şule TOPRAK
Dr. Öğr. Üyesi Tülay MORTAŞ
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin KIRAC
Öğr. Gör. Dr. Yiğit GÜNGÖR
Dr. Ahmad Hamim SADEWA

İÇİNDEKİLER

SÖZLÜ BİLDİRİLER	Sayfa No
Tıp Fakültesi ve Stres. <i>Hüseyin Eren Ayan, Furkan Karakaş, Kübra Osoydan, Zümra Ebrar Kıratlı, Feyza Şevval Sağır, Mesut Melih Özercan</i>	12
Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Sosyotelizm ve Psikiyatrik Belirtiler. <i>Recep Özel, Abdullah Uygur, Cevdet Buğra Bayraktaroğlu, Mehmet Emin Alkan, Ali Yenidünya, Fatma Kartal</i>	13
Tıp Fakültesinde Çoklu Medya Bağımlılığı ve Uyku Bozukluklarının İncelenmesi. <i>Berke Bayrak, Gülce Atılğan, Muhammed Ali Halaç, Edanur Kızmaz, Zeynep Rabia Barış, Hanife Kocakaya</i>	14
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kan ve Organ Bağışına Yönelik Bilgi ve Tutumlarının Belirlenmesi. <i>Sena Işık, Sümeyye Asude Babacan, Ezgi Kasım, Esranur Palalı, Bedirhan Binici, Meral Saygun</i>	15
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Bağışıklama Bilgi Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi, <i>Sevim Gonca Kocagözoğlu, Beyza Alkış, Semra Nur Alparslan, Sude Nur Tiryaki, Belinay Sezer, Aleyna Bozer</i>	16
Tıp Öğrencilerinin Akılcı Antibiyotik Kullanımı ve Antimikrobiyal Direnç Hakkındaki Bilgi ve Farkındalıkları: Kırıkkale Üniversitesinde Gerçekleştirilen Kesitsel Bir Çalışma. <i>Himmet Zeynep Dila Başer, Mustafa Şahin, Fatma Dilvin Kipeci, Saadet Burcu Yılmaz, Hikmet Kaan Karaman, Tuba Kayman</i>	17
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Hipertansiyon Prevelansı. <i>Yasemin Kırac, Enise Arslan, Tuğba Nur Uyanık, Beyza Erdoğan, Ranya Alımcı, Sinem Duran</i>	18
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Kız Öğrencileri İle Diğer Fakültelerdeki Kız Öğrencilerinin Regl Düzensizliğinin Karşılaştırılması. <i>Hasibe Karabulut, Betül Bengisu Öztürk, Zeynep Sert, Bahar Arıkan, Pelin Kösten, Aytekin Tokmak</i>	19
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Çölyak Hastalığı ve Glutensiz Beslenme Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi <i>Rukiye Ceyda Meriç, İrem Akça, İrem Temiz, Muhammet Ali Ağırman, Zehra Batağan, Hacer Fulya Gülerman</i>	20
Tıp Fakültesi Öğrencileri arasında Sigara, Kahve, Enerji İçeceği, Uyarıcı Etkili İlaç Kullanma Durumu. <i>Ahmet Emre Taylan, Nazife Öztürk, Beyza Gül Yıldızhan, Elif Şeyma Ünsal, Yunus Emre Arslan, Hayriye Mihrimah Öztürk</i>	21
Siklookisjenaz İnhibitörü İlaçlar ile Tedavi Sonrası Fıtıklaşmış Lomber Diskin Morfometrik İnceleme Sonuçları, <i>Furkan Emir Özkurt, Aybars Bilgin, İlayda Pamuk, Abdullah Samet Yıldız, Emire Özlem Yılmaz, Alemeddin Özdemir</i>	22
Üst Lomber Vertebra Kiriklerinde Konservatif Tedavinin Omurga Stabilitesi Üzerine Etkileri. <i>Ali Utku Büken, Beyzanur Vural, Şeyda Ertürk, Kaan Dolaşık, Selay Culha, Zeynep Nisa Demirtaş, Bülent Bakar</i>	23
İntradural Ekstramedüller Spinal Tümörler İle Kan Biyokimya Değerleri Arasındaki İlişki: Klinik Çalışma. <i>Yusuf Berkay Gördük, Yağmur Üstün, Zeynep Nihal User, Süleyman Sağıncı, Ahmet Hakan Yalçın, Mustafa Ögden</i>	24

Bt Görüntülerinde İntervertebral Disklerdeki Dansite Değişiklikleri İle Diskte Fitik Oluşma Riski Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi: Klinik Çalışma. <i>Veysel Berkan Obut, Alper Duranoğlu, Gizem Kutlu, Sueda Şen, Ayça Keleş, Ulaş Yüksel</i>	25
Korneal çapraz bağlama (CXL) tedavisi öncesinde, farklı iyontoforez protokolleri uygulanan kornealarda riboflavin birikiminin slit-lamp biyomikroskop kullanılarak görüntü işleme yöntemiyle değerlendirilmesi. <i>Alaaddin Coşkun, Berke Aygün, Cerengül Alıcı, Duygu Kaba, İrem Sila Eski</i>	26
Kronik Boyun Ağrısı Olan Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Trapezius Kas Ve Fasya Kalınlığının İncelenmesi: Kontrollü Kesitsel Çalışma <i>Dilek Baday Keskin, Özgür Fırat Boz, Buse Naz Hırçın, Deniz Gökmen, Edanur Eroğlu, Kemal Eren Tuncal</i>	28
Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Anatomi Çalışma Yöntem ve Sürelerinin Başarılarına Etkisi. <i>Aleyna Yiğit, Ahmet Fatih Bayram, Asya Nisa Taş, Buse Taşyaran, Mustafa Pınarbaşı, Yiğit Güngör</i>	29
Tıp Fakültesi Öğrencileri Sosyal Medya Bağımlılık Riski ve Farkındalığı. <i>Recep Numan Uysal, Burhan Bertuğ Öner, Osman Polat Sarkın, Eda Eliri, Melike Karak, Müberra Devrim Güner</i>	30
Tıp fakültesi öğrencilerinde kahve tüketim alışkanlıkları ve ilişkili faktörlerin incelenmesi. <i>Didem Daymaz Yılmaz, İlyas Özdemir Elif Nur Güneş, Sena Taşkın, Vildan Rüveyde Atlı, Edanur Dilara Yıldız, Yasin Can Duman</i>	31
Anksiyete Düzeyiyle 2d:4d Parmak Uzunluk Oranları Arasındaki İlişki, <i>Ayşe Feyza İleri, Celal Bolat, Emincan Ünal, İrem Sude Demirbağ, Kübra Nur Cesur, Yaşar Cankurtaran, Ayla Kürkcüoğlu</i>	32
Term ve Geç Prematürelerde Yenidoğan Sarılığı Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi. <i>Hasan Selim Öztürk, Alperen Ceylan, Adem Aydın, Asude Derin, Yaşar Faydalı, Ümit Ayşe Tandırcıoğlu</i>	33
Tıp Fakültesi Hastanesine Başvuran Çocukluk Çağı Kriptorşidizm Olgularının Epidemiyolojik Analizi. <i>İzzettin Sarioğlu, Yiğit Furkan değirmenci, Raşit Coşkun, Havva Nur Uzunoğlu, Mustafa Kemal Aslan</i>	34
Kan Gruplarının Obezite Üzerine Etkisi. <i>Şadiye Beyza Çetinkaya, İrem Türker, Selahattin Deviren, Azra Ars, Yaşar Kandur</i>	35
Çoklu İlaç Kullanımının Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Semptomları Üzerine Etkisi- Gözlemsel Bir Araştırma <i>Baki Derhem, Merve Su Polat, Aleyna Kaynar, Seher Sokuoğlu, Derviş Emre Çopur, Mert Kızmaz</i>	36
Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniklerine Başvuran Bir Yaş Altı Bebeği Olan Ebeveynlerin Demir Profilaksisi Farkındalığı. <i>Şule Toprak, Zülal Bucak, Şevval Dudu Keleş, Fatih Benlioğlu, Hatice Kübra Olgun, İsmet Tuğ</i>	37
Sağlık personelinin çalışma düzeni ile saldırganlık seviyeleri arasındaki ilişkinin araştırılması. <i>Beyza Çilcan, Buğra Kaan Baş, Abdulkadir Eşmekaya, Furkanalp Kırıcı, Hüseyin Emir Coşkun, Selçuk Öztürk</i>	38
Diz Artroskopisi Cerrahisinin Perioperatif Hasta Bilgilendirme Sürecine Yapay Zeka Desteği. <i>Furkan Soy, Merve Gökmeşe, Rukiye Aybüke Topal, Onur Öztürk, Caner Artunç, Celal Karabenli, Oğuz Topuz</i>	39
Yoğun Bakım hemşireleri ile servis hemşirelerinin Tinnitus ve işitme oranlarının karşılaştırılması. <i>Almira Günel, Metin Yusuf Yurdağül, Nisanur Karaca, Beyza Düzenli, Elif Sena Aykut, Zehra Altunbaş, Süheyla Kandemir</i>	40
Radyolojik Görüntüleme Sırasında Hastaların Maruz Kaldıkları Radyasyon ve Radyasyon Dozu Hakkında Dönem III ve IV Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bilgi	41

Düzeyleri. <i>Adnan Özdemir, Sıla Akalın, Atila Gözen, Ceyda Kurşun, Merve Sude Keçe, Sıla Gökdemir</i>	
Tıp Fakültesi Öğrencileri için Tiroid Ablasyon Tedavileri Hakkında Bilgi Kaynağı Olarak Youtube Videoları. <i>Pelin Zeynep Bekin Sarıkaya, Fikret Tekin, Server Nur Damla Koç, Elif Nur Ekşi, Ceylin Cumur, İrem Ayaz</i>	42
Koroner anjiyografi öncesi hastaların özgeçmişi, ek hastalıkları ve daha önceki koroner girişim hikayesi ile kaygı düzeyi arasındaki ilişki. <i>Hüseyin Kandemir, Melisa Yılankıran, Nizam Bal, Polat İsakoca, Sena Karakuş, Sümeyye Şahin</i>	43
Yeni Tanı Almış Non-diper- Dipper'lı Hipertansiyon Hastalarında cQT İntervalinin Değerlendirilmesi. <i>Abdullah Açıkyürek, Muhammed Oğuzhan Karakaya, Sueda Sıla Şahin, Züleyha Yağmur Bolat, Elif Banu Hatal, Nesligül Yıldırım</i>	44
Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Mental Sağlık ve Fiziksel Aktivite İlişkisi. <i>Abdullah Müftüoğlu, Aslı Şenlik, Furkan Özdemir, Furkan Emre Doğan, Ömer Kağan Katrancı, Selin Aldemir, Oğuz Eroğlu</i>	45
Anksiyete Tanısı Almış Hastalarda Hipertansiyon Riski <i>Sena Gül Aksoy, Fatma Büşra Özdoğan, Halit Kemal Soytürk, Mehmet Emin Öksüz, Eda Nur Kınal, Vedat Şimşek</i>	46
POSTER BİLDİRİLERİ	
Çocukluk Çağında Efüzyonlu Otitis Mediaya Yaklaşım <i>Serap Köse, Sıla Doğan, Fatma Merve Cebeci, Emre Börekçioğlu, Durmuş Ali Korkmaz, Mahmut Kaan Güldür, Mahmut Salih Uyanık, Ziya Şencan</i>	48
Gebelik Fizyolojisi ve Multivitamin Kullanımı: Fizyolojik İhtiyaçlara Yönelik Bir Yaklaşım <i>İrem Polat, Mert Gürcan, Duha Yağız Eraslan, Kübra Öztürkmen, Mevlütcan Onaran, Dila Akçay Mehmet Efe Özlü Zehra Sema Özkan</i>	49
Maymun Çiçeği (Mpox) Virüsü: Virolojisi, Epidemiyolojisi, Patogenezi, Kliniği, Tanı Yöntemleri, Korunma Ve Tedavi Yöntemleri <i>Mahmut Esat Erdoğan, Eren Berkay Gültekin, Neslihan Ölmez, Hilal Öztürk, Başak Sıla Toprak, Muhammed Emin Yavuz, Serdar Gül</i>	50
Malign Hipertermi <i>Gülnida Göral, Zehra Beril Mahmutoğlu, Kadir Karademir, Murat Ertuğrul Şirin, Delfin Duru Yıldız, Aleyna Koçyiğit, Ahmet Yılmaz, Işın Gençay</i>	51
Çocukluk Çağı Miyopisine Güncel Yaklaşım <i>Enes İnce, Emine Fatmanur Erkmen, Zafer Uzun, Dilan Tekbalkan, Zeliha Akbaş, Osman Eray Avluklu, Elif Çakmak, Erdem Dursun</i>	52
Alt Konka Hipertrofisinde Uygulanan Cerrahi Yöntemler <i>Zeynep Tuncer, Zahide Kaya, Melih Kaman, Muhammed Efe Alpdoğan, Ceyda Kürkcü, Metin Gökçek, Eren Uslu, Ela Cömert</i>	53
Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar <i>Hakan Bayraktar, Mehmet Erdem Güzel, Tuncay Muhtaroglu, Sevgi Kovancı, Zehra Besni, Gizem Kısmet, Denizay Karakuş, Devrim Tuğlu</i>	54
Öksürük Varyant Astım <i>Emir Yeğen, Sait Buğra Bolat, Alperen Civelek, Melike Karasakal, Şara Şentürk, Mikail Kılınç, Gökhan Delimehmetoğlu, Aydanur Ekici</i>	55

Gebelikte Aşılama Uygulamaları <i>Emircan Cebe, Aysu Sena Varlık, Yusuf Emre Erinmez, Eda Cihan, İlayda Afşar, Furkan İmal, Buse Karadaş, Cemile Dayangan Sayan</i>	56
Mikrorna'nın Tanımı, İşlevi Ve Kanser İle İlişkisi <i>Mihriban Akgül, İsmail Umut Çayırhan, Asya Aksungur, Firdevs İpçioğlu, Eda Keskin, Nesrin Şenbil</i>	57
Imagej Programının Mikroskoptaki Yeri <i>Tülay Mortaş, Azra Savran, Betül Sırakaya, Efe Göktuğ Küsme, Irmak Akkaya, Murat Demire, Mustafa Eker, Özge Yanardağ, Şeyma İrem Gürsoy, Zeynep Sila Çarpar</i>	58
Otofaji: Hücresel Yenilenme Mekanizması ve Hastalıklar Üzerindeki Rolü <i>Hüsnüye Nur Kılıç, Melisa Güngör, Semra Mutlu, Çağrı Korkut, Hasan Melih Özkan, Semih Ekici, Pınar Albayrak, Emel Akbaba</i>	59
Akut Apendisit: Patogenez, Tanı Ve Yönetime İlişkin Güncel Yaklaşım <i>Görkem Yarkin Alp, Pınar Bozbıyık, Hidayet Kadir Köykolü, Zeynep Bülbül, Ayşe Demir, Furkan Çirakoğlu, Ali Eren Özkadıf, Bekir Aydoğan, Faruk Pehlivanlı</i>	60
Kornea Yetmezliği Ve Tedavi Yöntemleri <i>Hakan Döveroğlu, Nazmiye Cansu Özer, Elif İlgin Dağ, Ece Cihan, Elif Nazlı Erciyas, Zeliha Ülkü Şahin, Mehmet Talha Bayar, Zafer ONARAN</i>	61
Türkiye'deki Koroner Arter Hastalığı Sıklığı Ve Risk Faktörleri <i>Melih Berat İşbilir, Öykü Ferah, Birnur Demirdağ, Gülcen Türker, Esma Şen, Yiğit Aslıyüksek, Başak Yılmaz, Aslı Aydın, Kevser Peker</i>	62
Varicella Zoster Virüsü <i>Tunay Aksoy, Çınar Apak, Işıl Çetinöz, Fatma Sena Doğan, Yusuf Emre Duran, Hatice İrem Erol, Aslı İlhan, İrem Nur Şahbaz, Ceydanur Yurdakul, Esra Peker, Birgül Kaçmaz</i>	63
Pulmoner Tromboembolide Uzun Süreli Tedavi <i>Betül Nergiz, Edanur Karacür, Figen Gümüştekin, Havin Bayrakdar, Mehmet Kalkan, Rana Çelik, Serhat Çiçek, Mehmet Savaş Ekici</i>	64
Alerjik Rinit <i>Sude Naz Arısoy, Samed Ataseven, Eren Çetinarslan, Sude Emine Çolak, İmen Dağ, Muhammed Efe Karadugan, Fatma Kocabaş, Emine Melek Yücel, Dilek Azkur</i>	65
Mavi Işığın Sağlığımız Üzerine Etkileri <i>Muhammed Enes Yüksel, Furkan Türk, Serpil Sarıöz, Muhammed Hüseyin Üküş, Emirhan Özkan, İrem Kaymakçı, Akın Efe Ersoy, Nurgül Örnek</i>	66
Arı Alerjisine Yaklaşım <i>Mehmet Ali Sak, Nur Evşan Sezer, Furkan Güzel, Yiğit Emre Yılmaz, Gizem Kılıç, Selin Uzun, Eray Kezer, Ayşe Bağcıoğlu</i>	67
C Vitamininin Biyokimyasal Özellikleri, Bilinçli Kullanımı Ve Terapötik Etkiler <i>Muhammed İkbâl Akçay, İrem Akgül, Ege Ulaş Başar, Hamza Gökdemir, Aybüke Kara, Buğra Burak Peker, Elif Yaren Şimşek, Ayşegül Alpcan</i>	68

Meniskopatide Konservatif Tedavi Yaklaşımları <i>Şahika Burcu Karaca, Şerifenur İpek, Meryem Karamişe, Efe Kılıç, Zeynep Öznur Korkmaz, Barın Ekin Özdemirel, Ömer Faruk Soysal,</i>	69
--	----

SÖZLÜ BİLDİRİLER

Tıp Fakültesi ve Stres. *Hüseyin Eren Ayan, Furkan Karakaş, Kübra Osoydan, Zümra Ebrar Kıratlı, Feyza Şevval Sağır, Mesut Melih Özercan*

Özet: Bu çalışma, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 1., 3. ve 6. sınıf öğrencilerinin stresle başa çıkma yöntemlerini belirlemek ve bu yöntemlerin sosyodemografik değişkenlerle olan ilişkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma, tanımlayıcı ve karşılaştırmalı nitelikte kesitsel bir çalışmadır. Veri toplamak için Folkman ve Lazarus'un Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği temel alınarak oluşturulan 30 maddelik anket, 1., 3. ve 6. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Veriler SPSS programında analiz edilmiş, t-testi ve varyans analizleri kullanılmıştır. Öğrencilerin stresle başa çıkma tarzları arasında en sık kullanılan yöntem "Kendine Güvenli Yaklaşım" (ort. 2.77), en az tercih edilen ise "Boyun Eğici Yaklaşım" (ort. 2.26) olarak bulunmuştur. Cinsiyete göre farklılıklar gözlemlenmekle birlikte, istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p = 0.6$). Elde edilen bulgular, öğrencilerin aktif stresle başa çıkma stratejilerini daha sık kullandığını göstermektedir. Cinsiyete bağlı anlamlı farklılık bulunmamakla birlikte, literatürde erkeklerin daha çok problem odaklı, kadınların ise duygu odaklı stratejiler kullandığı yönünde bulgular mevcuttur. Bu çalışma, tıp öğrencilerine yönelik psikolojik destek ve stres yönetimi programlarının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tıp Fakültesi, stres, psikolojik dayanıklılık

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Sosyotelizm ve Psikiyatrik Belirtiler. *Recep Özel, Abdullah Uygur, Cevdet Buğra Bayraktaroğlu, Mehmet Emin Alkan, Ali Yenidiünya, Fatma Kartal*

Özet: Sosyotelizm (Phubbing), "bir bireyin başka bir birey(ler)le iletişim halindeyken dikkatini akıllı telefona vermesi, akıllı telefonla ilgilenmesi ve kişilerarası iletişimden uzaklaşması" olarak tanımlanır. Uzun vadede bu durum hem bireysel düzeyde psikolojik problemleri tetiklemekte, hem de sosyal ilişkilerde çatışma ve kopuş riskini artırmaktadır. Tıp fakültesi öğrencilerinde, teknolojinin yaygınlığı ile birlikte günümüzde önemli bir sorunu haline gelen sosyotelizmin, ruhsal belirti düzeyine göre incelenmesi amaçlanmıştır. Şubat-Nisan 2025 tarihleri arasında, 18-30 yaş aralığındaki 175 tıp fakültesi öğrencisine; Sosyodemografik Veri Formu, Kısa Semptom Envanteri (KSE), Genel Sosyotelist Olma Ölçeği (GSOÖ) online olarak uygulanmıştır. Verilerin İstatistiksel analizi SPSS-25 programı kullanılarak yapılmıştır. GSOÖ puanları, KSE' e ait tüm global ve alt ölçeklerde kesme değerinin üzerinde olan katılımcılarda istatistiksel olarak anlamlı fark oluşturacak düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen verilere göre ruhsal belirti düzeyi yüksek, Daha fazla sayıda ruhsal belirtisi olan, ruhsal belirtilerinden duyulan sıkıntısı fazla olanlarda olmayanlara göre sosyotelizm düzeyinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Mevcut çalışmadan elde edilen bu bulgu, ruh sağlığını olumsuz etkileyen faktörlerden biri olan sosyotelizmi daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir, ancak neden-sonuç ilişkisi ve bu ilişkiyi etkileyen diğer faktörleri anlamak için daha fazla çalışmanın yürütülmesini gerektirebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyotelizm, phubbing, ruhsal belirtiler

Özet: Çoklu ekran kullanımı özellikle öğrenciler için tüm dünyada ve Türkiye’de önemli bir bağımlılık problemi olarak karşımıza çıkmakta olup, bu bireylerde uyku sorunları da sık görülmektedir. Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinde çoklu medya bağımlılığı ve uyku bozukluklarının incelenmesi amaçlanmaktadır. Materyal ve yöntem: Bu araştırma, 18-23 yaş aralığında 257 Tıp Fakültesi öğrencisi ile yürütülmüştür. Katılımcılara; sosyodemografik veri formu, Çoklu Ekran Bağımlılığı Ölçeği (ÇEBÖ), Uyku 50 Ölçeği ve Hastane Anksiyete ve depresyon Ölçeği uygulanmıştır. Anket ve gönüllü onam formu Google Drive Documents formatında hazırlanmış ve online olarak uygulanmıştır. Bulgular Çalışmamıza %40,5 erkek, %59,5’i kadın olmak üzere 257 öğrenci katılmış olup, yaş ortalaması 20.41 ± 1.95 ’tir. Örneklemenin %68.9’u narkolepsi, %58’i kabus, %33,1’i huzursuz bacaklar bozukluğu, %32.8’i insomni, %20.6’sı solunumla ilişkili uyku bozukluğu (apne), %14,4’ü sirkadiyen ritim uyku bozukluğu, % 2,4’ü uyurgezerlik ve % 63.6’sı uyku sorununun günlük hayatı üzerinde etkili olduğunu bildirdi. Katılımcıların ÇEBÖ aşırı ekran süresi puan ortalaması $12,36 \pm 0,15$, zorlayıcı davranış puan ortalaması $25,23 \pm 0,31$, kontrol kaybı puan ortalaması $4,49 \pm 1,49$ ve ÇEBÖ total puan ortalaması $42,08 \pm 1,95$ idi. Korelasyon analizlerinde apne BKİ, anksiyete ve depresyon arasında insomni ve narkolepsi ile anksiyete ve depresyon arasında, kabus bozukluğu ile anksiyete arasında arasında anlamlı pozitif yönlü ilişki vardı. Sirkadiyen ritim uyku bozukluğu ile BKİ, ÇEBÖ aşırı ekran süresi, ÇEBÖ kontrol kaybı ve ÇEBÖ total puanı arasında anlamlı ilişki vardı. Sonuç Tıp fakültesi öğrencilerinde uyku bozukluklarının yaygın olduğu ve çoklu ekran bağımlılığı açısından riskli oldukları görülmüştür. Bu bağlamda, ekran kullanım süresinin sınırlandırılması ve sağlıklı uyku alışkanlıklarının teşvik edilmesi faydalıdır.

Anahtar Kelimeler: Ekran bağımlılığı; uyku bozuklukları; uyku; Tıp fakültesi öğrencileri; ekran süresi

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Kan ve Organ Bağışına Yönelik Bilgi ve Tutumlarının Belirlenmesi. *Nimet Tekin, Ezgi Kasım, Sümeyye Asude Babacan, Sena Işık, Esra Nur Palalı, Bedirhan Binici, Meral Saygun*

Özet: Çalışmamızda organ bağışı ve kan bağışı için hem bağışçı adayı olan hem de organ bağışı ve kan bağışı çalışmalarında etkin görev alabilecek geleceğin hekimlerinin bilgi ve tutumlarının belirlenmesi ve farkındalıklarının artırılması amaçlanmıştır. Kesitsel tipteki bu çalışmada 512 tıp fakültesi dönem 1, 2, 3 öğrencisinin verileri değerlendirilmiştir. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Kan Bağışı Tutum Ölçeği'nden (KBTÖ) oluşan anket gözlem altında uygulanmıştır. Araştırmanın bağımlı değişkeni KBTÖ puanı, bağımsız değişkenleri ise öğrencilerin bazı sosyodemografik özellikleri, kan bağışı ve organ nakliyle ilgili bazı durum ve düşünceleridir. Tanımlayıcı istatistiklerin (yüzde dağılımı, ortalama $\pm$ SD) yanı sıra kategorik verilerin değerlendirilmesinde Ki-Kare Testi kullanılmıştır. Normal dağılıma uygunluk Kolmogorov-Smirnov testi ile değerlendirilmiştir. Veriler Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi ile analiz edilmiştir, $p<0,05$ olması anlamlı farklılık olarak kabul edilmiştir. Öğrencilerin verileri incelendiğinde, katılımcıların %95,1'i organ bağışı hakkında, %82,4'ü kan bağışı hakkında eğitim almadığını belirtmektedir. Katılımcıların %91,8'i organ bağışının, %92,4'ü kan bağışının önemli ve hayat kurtarıcı olduğunu düşünmektedir. Katılımcıların %98,2'si organ bağışında bulunmadığını belirtmişlerdir. Katılımcıların KBTÖ'den aldıkları puan ortalaması $88,5 \pm 10,5$ (44-113)'tir. Kadınların ($p<0,001$), kan bağışı için hangi kuruma ve nasıl başvuracağını bildiğini belirten katılımcıların ($p=0,031$), kan bağışının önemli ve hayat kurtarıcı olduğuna evet yanıtı veren katılımcıların ($p<0,001$) KBTÖ puanı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksektir. Katılımcıların kan bağışı tutumu olumlu olarak değerlendirilmiştir. Tıp fakültesi öğrencilerinde organ bağışı ve kan bağışı başvurusunun çok az olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin çoğu organ bağışı ve kan bağışı konusunda eğitim almadığını belirtmiştir. Organ bağışı ve kan bağışı hakkında öğrencilere eğitim verilerek bağışa katılımı artıracak çalışmalar yapılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Organ bağışı; kan bağışı; tıp fakültesi öğrencileri; kan bağışı tutum ölçeği

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. ve 5. Sınıf Öğrencilerinin Bağışıklama Bilgi Tutum ve Davranışlarının Değerlendirilmesi, *Sevim Gonca Kocagözoğlu, Beyza Alkış, Semra Nur Alparslan, Sude Nur Tiryaki, Belinay Sezer, Aleyna Bozer*

Özet: Aşı ile bağışıklama, toplumlarda bulaşıcı hastalıklara bağlı morbidite ve mortaliteyi azaltması ile tıbbın en büyük başarısı olmuştur fakat bu başarıyla birlikte aşı karşıtlığı ve kararsızlığı da artış göstermektedir. Yapılan çalışmalar hekim ve sağlık çalışanlarının, aşı konusundaki tereddütleri gidermede en etkin kişiler olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada amacımız Kırıkkale Üniversitesi Tıp fakültesi 2. sınıf öğrencileri ile bağışıklama derslerini almış 5. sınıf öğrencilerinin bağışıklama bilgi ve tutumları ile aşı kararsızlıklarını değerlendirmek ve karşılaştırmak amaçlanmıştır. Etik kurul onayı alındıktan sonra Google forms üzerinden oluşturulmuş sosyodemografik özellikler ve aşılarla ilgili sorulardan oluşmuş 30 soruluk bir anket temsilcilerine iletilerek öğrenci WhatsApp gruplarında paylaşılmış ve öğrencilerin çevrim içi doldurmaları istenmiştir. Toplanan yanıtların veri analizinde SPSS 27.0 yazılımı kullanılmıştır ve anlamlılık sınırı olarak $p < 0,05$ alınmıştır. Toplam 199 öğrenciye ulaşılmıştır. Katılımcıların %73,9'u dönem 2, %26,1'i dönem 5 öğrencisi olup yaş ortancaları 21'dir. %69,8'i Orta Anadolu'dan gelmektedir. %51,3'ünün yakın akrabalarında sağlık çalışanı vardır ve %14,6'sı yakın çevresinde aşı karşıtı kişi bildirmiştir. Aşı karşıtlığının memleketlere göre karşılaştırmada fark bulunamamıştır ($p=0,114$). %89,5'inin çocukluk aşıları tam iken; %2,5'i çocukluk aşılarının tam olmadığını bildirmiştir. Dönem 2lerin %19,7'sine Covid aşısı yapılmamışken, Dönem 5'lerde bu oran %1,9'dur ($P=0,002$). Influenza ve HPV aşıları yapılma oranları arasında dönemler arasında fark bulunmamıştır. Sağlık bakanlığı aşı takvimi, özel aşılar ve gebelik dönemi aşılama bilgisi açısından Dönem 5 öğrencilerinin başarı oranı daha yüksek bulunmuştur ($p < 0,001$). Gelecekte çocuklarına Sağlık Bakanlığı aşı takviminde tüm aşıları yaptıрма düşüncesi Dönem 5'te %92,3 iken Dönem 2'de %68 olarak bildirilmiştir ($p=0,007$). Aşılar konusunda en sık bildirilen endişe yan etki profili (%75,4) olmuştur. Aşı karşıtlığının birini ikna etmeye çalışma Dönem 5'lerde (%57,8) dönem 2'lerden(%39,5) daha yüksek bulunmuştur ($p=0,002$). Tıp Fakültesi öğrencilerinin aldığı eğitim sonrasında bilgi düzeylerinin ve aşı savunuculuğunun artmış olduğu saptanmış olup; sağlık çalışanlarının aşı savunuculuğunu ve toplumdaki aşılama oranını artırmak için hekimlere ve sağlık çalışanlarına hatırlatıcı eğitimlerin verilmesi önemlidir.

Anahtar kelimeler: Aşı karşıtlığı, aşı savunuculuğu, bağışıklama bilgi düzeyi, tıp fakültesi öğrencileri

Tıp Öğrencilerinin Akılcı Antibiyotik Kullanımı ve Antimikrobiyal Direnç Hakkındaki Bilgi ve Farkındalıkları: Kırıkkale Üniversitesinde Gerçekleştirilen Kesitsel Bir Çalışma. *Himmet Zeynep Dila Başer, Mustafa Şahin, Fatma Dilvin Kipeci, Saadet Burcu Yılmaz, Hikmet Kaan Karaman, Tuba Kayman*

Özet: Akılcı antibiyotik kullanımı, enfeksiyon hastalıklarının etkin tedavisi ve antimikrobiyal direncin önlenmesi açısından küresel halk sağlığı için kritik öneme sahiptir. Antibiyotiklerin gereksiz ve hatalı kullanımı, dirençli mikroorganizmaların artmasına, tedavi seçeneklerinin azalmasına ve sağlık maliyetlerinin yükselmesine neden olmaktadır. Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin akılcı antibiyotik kullanımı ve antimikrobiyal direnç konularındaki bilgi düzeyleri ile bu düzeyin demografik değişkenlerle ilişkisi değerlendirilmiştir. Kesitsel tipte tasarlanan araştırma, 2024–2025 eğitim-öğretim yılında Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi’nde öğrenim gören 285 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veriler, demografik özellikler, antibiyotik kullanımı ve antibiyotik direnci konularında bilgi, tutum ve davranışları sorgulayan 40 soruluk çevrimiçi anket aracılığıyla toplanmıştır. İstatistiksel analizlerde Ki-kare testi, bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testleri kullanılmış; $p < 0,05$ istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir. Katılımcıların %64’ü kadın olup, genel doğru cevap oranı %86 olarak saptanmıştır. Kadın öğrencilerin bilgi düzeyi erkek öğrencilere göre anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur ($p=0,04$). Sınıf seviyesi ve yaş arttıkça bilgi düzeyinin anlamlı şekilde yükseldiği belirlenmiştir ($p=0,01$ ve $p=0,02$). Ailesinde sağlık çalışanı bulunmasının bilgi düzeyi üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığı görülmüştür ($p=0,08$). Bununla birlikte, öğrencilerin bir kısmının antibiyotiklerin viral enfeksiyonlarda etkili olduğu (%15,7) veya ateş ve ağrı gibi semptomlarda kullanılabileceği (%37) yönünde yanlış bilgilere sahip olduğu saptanmıştır. Tutum ve davranışlara ilişkin değerlendirmede, tedaviyi erken sonlandırma ve antibiyotikleri başkalarıyla paylaşma gibi uygunsuz uygulamalar dikkat çekmiştir. Tıp fakültesi öğrencilerinin genel bilgi düzeyi yüksek olmakla birlikte, özellikle antibiyotiklerin viral enfeksiyonlardaki etkisizliği ve antibiyotik direnci konularında bilgi ve davranış düzeyinde eksiklikler bulunmaktadır. Akılcı antibiyotik kullanımı eğitiminin tıp müfredatında erken dönemlerden itibaren güçlendirilmesi ve klinik uygulamalarla desteklenmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Akılcı antibiyotik kullanımı, antimikrobiyal direnç, bilgi ve farkındalık, kesitsel çalışma, tıp fakültesi öğrencileri.

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Hipertansiyon Prevalansı. *Yasemin Kırış, Enise Arslan, Tuğba Nur Uyanık, Beyza Erdoğan, Ranya Alımcı, Sinem Duran*

Özet: Bu çalışmanın amacı, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri arasında hipertansiyon (HT) prevalansını belirlemek ve bu durumla ilişkili olabilecek vücut kitle indeksi (VKİ), bel/kalça oranı, sigara ve alkol kullanımı gibi yaşam tarzı faktörlerini değerlendirmektir. Kesitsel tipteki bu gözlemsel çalışmaya, 18–24 yaş aralığında olan ve Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde öğrenim gören 100 gönüllü öğrenci dâhil edilmiştir. Katılımcılardan anket yoluyla demografik veriler ve yaşam tarzı alışkanlıkları toplanmış; kan basıncı ölçümleri standart yöntemlerle ofis ortamında yapılmıştır. Hipertansiyon, sistolik kan basıncı ≥ 140 mmHg ve/veya diyastolik kan basıncı ≥ 90 mmHg olarak tanımlanmıştır. Elde edilen veriler SPSS 27.0 programı kullanılarak analiz edilmiş; ki-kare testi, bağımsız örneklem t-testi ve lojistik regresyon analizi uygulanmıştır. Çalışmaya katılanların yaş ortalaması $21,19 \pm 1,41$ yıl, VKİ ortalaması $23,76 \pm 3,81$ kg/m² idi. Katılımcıların %51'i erkek, %49'u kadın olup genel HT prevalansı %11 olarak saptanmıştır. Erkeklerde HT oranı %11,8, kadınlarda %10,8 olup fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p = 0,805$). Sigara içenlerde HT prevalansı %19,4 iken içmeyenlerde %7,2 idi ($p = 0,073$). Alkol kullanımı ile HT arasında anlamlı ilişki saptanmamıştır ($p = 0,458$). Erkeklerde VKİ kadınlara kıyasla anlamlı derecede yüksekti ($25,6$ vs. $21,8$; $p < 0,001$), ancak VKİ ile HT arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki gösterilememiştir ($p = 0,601$). Bel/kalça oranı ile HT arasında da anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p = 0,870$). Sonuç olarak genç üniversite öğrencileri arasında hipertansiyon prevalansı dikkate değerdir. Sigara kullanımı ve obezite gibi yaşam tarzı faktörleri bu durumu etkileyebilmektedir. Genç bireylerde erken tarama, farkındalık artırıcı programlar ve yaşam tarzı değişikliklerine yönelik müdahaleler, hipertansiyonun erken tanı ve önlenmesinde önemli rol oynayabilir.

Anahtar kelimeler: Hipertansiyon prevalansı, üniversite öğrencileri, VKİ, yaşam tarzı

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi kız öğrencileri ile diğer fakültelerdeki kız öğrencilerinin regl düzensizliğinin karşılaştırılması. *Hasibe Karabulut, Betül Bengisu Öztürk, Zeynep Sert, Bahar Arıkan, Pelin Kösten, Aytekin Tokmak*

Özet: Tıp eğitimi, uzun süresi ve yoğunluğu nedeniyle diğer lisans eğitimlerine kıyasla daha stresli bir süreçtir. Stresin adet düzeni üzerinde etkili olduğu bilinmektedir. Bu çalışmanın amacı, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin adet özelliklerini belirlemek, sınav stresi ile ilişkisini değerlendirmek ve diğer fakültelerde öğrenim gören kız öğrencilerle karşılaştırarak tıp eğitimi ve sınav stresinin regl düzensizliği üzerine etkisini araştırmaktır. Bu kesitsel anket çalışması, Mart–Nisan 2025 tarihleri arasında Kırıkkale Üniversitesi’nde tıp fakültesi ve tıp dışı fakültelerde öğrenim gören 18–24 yaş arası kız öğrencilerle gerçekleştirildi. Toplam 199 katılımcı çalışmaya dahil edildi ve tıp fakültesi öğrencileri (n=100) ile tıp dışı fakülte öğrencileri (n=99) olmak üzere iki gruba ayrıldı. Katılımcılara adet düzeni hakkında bilgilendirme yapıldı, yazılı onamları alındı ve çalışma etik kurul onayı ile yürütüldü. Sınav dönemi stres düzeyi Görsel Analog Skala (VAS) ile değerlendirildi. Gruplar demografik özellikler, yaşam alışkanlıkları ve adet özellikleri açısından karşılaştırıldı. Grupların yaş ortalamaları ve beden kitle indeksleri benzerdi ($p>0.05$). Kahve ve fast-food tüketimi açısından fark saptanmazken, sigara kullanım oranı tıp dışı fakültelerde okuyan öğrencilerde anlamlı olarak daha yüksekti ($p=0.001$). Adet süresi, sıklığı, aralığı ve miktarı gibi adet özellikleri açısından gruplar arasında anlamlı fark bulunmadı ($p>0.05$). Sınav dönemi stres düzeyi tıp fakültesi öğrencilerinde 8.0 ± 1.7 , tıp dışı fakülte öğrencilerinde 7.8 ± 1.7 olarak hesaplandı ve gruplar arasında anlamlı fark saptanmadı ($p=0.303$). Her iki grupta da sınav dönemlerinde sigara ve kahve tüketiminde artış, adet düzensizliği ve adet ağrısında artış bildirilmiş olsa da bu artışlar gruplar arasında farklılık göstermedi. Tıp eğitimi ile regl düzensizliği arasında belirgin bir ilişki saptanmamıştır. Sınav dönemlerinde adetle ilişkili şikayetlerde artış gözlense de bu durum tıp öğrencilerinde daha yaygın değildir.

Anahtar kelimeler: Regl düzensizliği, tıp eğitimi, sınav stresi, adet döngüsü, üniversite öğrencileri

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Çölyak Hastalığı ve Glutensiz Beslenme Hakkındaki Bilgi Düzeylerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi *Rukiye Ceyda Meriç, İrem Akça, İrem Temiz, Muhammet Ali Ağırman, Zehra Batağan, Hacer Fulya Gülerman*

Özet: Çalışmada Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin çölyak hastalığı ve glutensiz beslenme hakkındaki farkındalıkları ve bilgi düzeyleri sorgulanmıştır. Bu amaçla katılımcılara anket uygulanmış ve çalışma 219 gönüllü katılımcıyla gerçekleştirilmiştir. Anket sorularında katılımcının yaş, cinsiyet, okuduğu sınıf vb. demografik bilgilerine yer verilmiştir. Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin Çölyak hastalığı ve glutensiz beslenme konusundaki bilgi düzeylerini ölçmeyi, değerlendirmeyi ve eksiklikleri belirlemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre preklinik öğrencilerinin bazı temel kavramlarda bilgi eksiklikleri yaşandığı tespit edilmiştir. Klinik öğrencilerin bilgi düzeylerinin daha yüksek olduğu, bu farkın eğitim süreci ile ilişkili olabileceği belirtilmiştir. Ayrıca çölyak hastalığıyla ilgili deneyimi olan öğrencilerin daha doğru bilgiye sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Çölyak hastalığı; gluten; glutensiz beslenme; tıp fakültesi öğrencileri

Tıp Fakóltesi Öğrencileri arasında Sigara, Kahve, Enerji İçeceği, Uyarıcı Etkili İlaç Kullanma Durumu. *Ahmet Emre Taylan, Nazife Öztürk, Beyza Gül Yıldızhan, Elif Şeyma Ünsal, Yunus Emre Arslan, Hayriye Mihrimah Öztürk*

Özet: Sigara, kahve, enerji içeceği ve uyarıcı etkili ilaçlar; tıp eğitiminin yoğun temposunda tıp fakóltesi öğrencileri tarafından tüketilen ürünler arasında yer almaktadır. Bu çalışmada Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi öğrencileri arasında sigara, kahve, enerji içeceği ve uyarıcı etkili ilaç kullanımının yaygınlığını, sıklığını ve bu maddelere yöneliminin sebeplerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla yaptığımız ankette demografik bilgilerin yanı sıra maddelerin kullanımı sıklığı, hangi nedenlerle kullanılabileceğı, davranış, psikolojik durumlarını, akademik ve sosyal yaşamını değerlendiren sorular ile beraber Beck depresyon, anksiyete ve sabahçıl-akşamcıl ölçeğı kullanılmıştır. Ankete 255 öğrenci katılım göstermiştir. Anket sonuçlarında sigara kullanımının öğrenciler arasında önemli bir yer tuttuğı görölmektedir. Katılımcıların %49'u hayatlarında en az bir kez sigara kullanmış olup, sigara içenlerin depresyon ve anksiyete puanları sigara kullanmayanlara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Kahve tüketimi oldukça yaygın olup öğrencilerin büyük bir kısmı kahveyi akademik başarılarını artırmak ve uyanıklığı sürdürmek için tercih etmektedir. Enerji içeceği ve uyarıcı ilaç kullanımı ise daha düşük oranlarda olsa da stres yönetimiyle ilişkili bulunmuştur. Uyarıcı ilaç kullanımının anksiyete seviyesi ile ilişkili olduğu gözlenmiştir. Elde edilen veriler, tıp fakóltesi öğrencilerinin anksiyete ve depresyon açısından takip edilmesi ve stresle baş etme yöntemlerinin geliştirilmesine önem verilmesini işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Tıp Fakóltesi, sigara, kahve, uyarıcı etkili madde, enerji içeceği

Siklookisjenaz İnhibitörü İlaçlar ile Tedavi Sonrası Fıtıklaşmış Lomber Diskin Morfometrik İnceleme Sonuçları, *Furkan Emir Özkurt, Aybars Bilgin, İlayda Pamuk, Abdullah Samet Yıldız, Emire Özlem Yılmaz, Alemeddin Özdemir*

Özet: Fıtıklaşmış diskin siklooksijenaz (COX) yolağı üzerinden prostaglandin E2 (PGE2) üretebileceği ve bunun fıtık bölgesinde inflamatuvar süreçlerde ve ağrı oluşumunda önemli rol oynayabileceği düşünülmüştür. Bu çalışmada selektif olmayan COX inhibitörü ve selektif COX-2 inhibitörü ilaç verilen lomber disk hernisi hastalarında tedavi sonrası ağrı düzeyindeki değişim ve bu ilaçların fıtıklaşmış diskin radyolojik morfolojik ölçüm değerlerine olan etkileri incelenmiştir. Çalışmaya polikliniğe bel ve bacak ağrısı şikayetiyle başvuran ve lomber MR görüntülerinde tek seviye disk hernisi saptanan ancak cerrahi tedavi uygulanmayan yetişkin hastalar alındı. Hastalardan bir kısmına selektif olmayan COX inhibitörü naproksen sodyum veya selektif COX-2 inhibitörü celecoxib verildi. Hastalara ilaç başlanmadan önce poliklinikte “Görsel Analog Skala (VAS)” ve “Oswestry Disability Index (ODI)” uygulandı. Bu hastalar ortalama üç ay sonra tekrar kontrole çağırılıp VAS ve ODI uygulandı ve lomber MR çekildi. Hastaların ilk çekilen ve kontrol lomber MR aksiyel ve sagittal görüntülerinde spinal kanal ön-arka çapı ve fıtıklaşmış diskin uzunluğu ölçüldü. Hastaların ilk VAS puanları ile takip VAS puanlarının farklı ve azalmış olduğu tespit edildi ($p=0.004$). Ancak ODI puanları ve radyolojik ölçüm değerleri arasında fark saptanamadı. Hastalar COX ve COX-2 şeklinde iki gruba ayrıldığında gruplar arasında çalışma parametreleri bakımından istatistiksel fark saptanamadı. Ayrıca bu gruplarda yer alan hastaların ilk muayenelerinde elde edilen verileriyle takip sonunda elde edilen verileri arasında fark bulunamadı. Çalışmanın sonunda selektif COX-2 inhibitörü ilaçlarla selektif olmayan COX inhibitörü ilaçların her ne kadar hastaların hayat kalitelerinde belirgin bir iyileşme oluşturmaya da disk hernisine bağlı aksiyel veya radiküler ağrıyı azaltabildiği ancak bu konuda her iki grup ilacın da birbirine üstünlüğünün olmadığı bulundu.

Anahtar kelimeler: lomber disk hernisi; siklooksijenaz inhibitörleri; ağrı; hayat kalitesi

Üst Lomber Vertebra Kiriklerinde Konservatif Tedavinin Omurga Stabilitesi Üzerine Etkileri.
Ali Utku Büken, Beyzanur Vural, Şeyda Ertürk, Kaan Dolaşık, Selay Culha, Zeynep Nisa Demirtaş, Bülent Bakar

Özet: Bu çalışma ile üst lomber vertebra kırığı olup TLO ile tedavi edilen hastalarda hem fonksiyonel iyileşmeyi değerlendirmek hem de bu takip sonunda hastalarda omurgada gelişebilecek olası instabiliteyi değerlendirmek amaçlandı. Çalışmaya L1 veya L2 vertebra kırığı olup konservatif tedavi uygulanmış hastalar alındı. Hastaların ilk çekilen ve tedavi sonunda çekilen X-ray görüntülerinde L1-L5 cobb açısı, T12 ve S1 slope açıları, disk yükseklikleri, L1-L5 omurga yüksekliği, kırık vertebranın yüksekliği, kifoz açısı ve Hounsfield Unit (HU) değeri, kırık vertebranın altındaki ve üstündeki vertebranın yüksekliği ölçüldü. Takip sonunda “Oswestry Disability Index (ODI)” puanları kaydedildi. Hastalarda ilk ölçülen L1-L5 cobb açısı ($p=0.006$), kırık vertebra HU değerleri ($p<0.001$), kırık vertebra yüksekliği ($p=0.003$) ve kırık vertebranın çökme oranı ($p=0.008$) takip sonunda elde edilen değerlerden farklı bulundu. Ayrıca kadın hastalarda ilk ölçülen kırık vertebra HU değeri ($p=0.003$) ve yüksekliği ($p=0.038$) ve kırık seviyesinde sagittal spinal kanal çapı ($p=0.011$) takip sonunda ölçülen değerlerden farklı bulundu. İlaveten erkek hastalarda ilk ölçülen kırık vertebra HU değeri ($p=0.014$) ve yüksekliği ($p=0.046$) takip sonunda ölçülen değerlerden farklıydı. Hastalar 55 yaş altı ve 55 yaş üstü şeklinde gruba ayrıldığında hastaların takip sürelerinin ($p=0.026$), ilk gelişte ölçülen T12 slope açılarının ($p=0.035$) ve takip sonunda T12-L5 yükseklik değerlerinin ($p=0.023$) gruplar arasında farklı olduğu saptandı. Çökme oranı %20 altında olan hastalarda uygulanacak konservatif tedavinin L1-5 cobb açısını ve kırılmış vertebranın yüksekliğini koruyamadığı; ancak kırık vertebrada kifoz açısının ve çökme oranlarının artmasını ve T12-L5 vertebral kolon yüksekliğinin azalmasını engelleyebildiği görüldü. Ayrıca bu hastalarda ODI puanlarının 90 (70-100) bulunması hastaların bu tedaviden fayda sağlayabildiğini düşündürdü.

Anahtar kelimeler: üst lomber vertebra; vertebra kırığı; konservatif tedavi

İntradural Ekstramedüller Spinal Tümörler İle Kan Biyokimya Değerleri Arasındaki İlişki: Klinik Çalışma. Yusuf Berkay Gördük, Yağmur Üstün, Zeynep Nihal User, Süleyman Sağıncı, Ahmet Hakan Yalçın, Mustafa ÖĞDEN

Özet: Bu çalışmada intradural ekstramedüller spinal tümörler (IEST) ile kan sayımı ve kan biyokimya değerleri arasındaki ilişki ve bu parametrelerden hangilerinin tümörün histopatolojik tanısını öngörebileceği araştırıldı. Çalışmaya IEST nedeni ile ameliyat edilmiş hastalar (STM grubu, n=13) ve sağlıklı bireyler (kontrol grubu, n=14) alındı. Ayrıca hastalar schwannoma grubu (n=6) ve meningioma grubu (n=5) şeklinde gruplandı. Katılımcıların kan sayımı ve biyokimya sonuçları ve patolojik inceleme sonuçları kaydedildi. Kontrol grubu ile STM grubu arasında lökosit sayılarının farklı bulundu ($p=0.028$). Korelasyon analiz sonunda hematokrit düzeyi ($p=0.041$) ve lökosit sayısı ($p=0.022$) azaldıkça IEST tanısı koyma olasılığının artabileceği düşünüldü. ROC-Curve analizi sonunda eğer hematokrit düzeyi <40.75 olduğu koşulda %67 duyarlılık ve %79 özgünlükle ($p=0.042$) ve eğer lökosit sayısı <8195 uL olduğu koşulda %75 duyarlılık ve %71 özgünlükle ($p=0.031$) bu parametrelerin spinal tümörü öngörebileceği saptandı. Lojistik Regresyon analiz sonunda hiçbir çalışma parametresinin IEST tanısını öngöremeyeceği bulundu. Diğer yandan schwannoma grubu ile meningioma grubu arasında lökosit ($p=0.045$) ve lenfosit ($p=0.044$) sayıları ve serum sodyum düzeyleri ($p=0.011$) farklı bulundu. Korelasyon analiz sonunda lökosit sayısı ($p=0.036$), lenfosit sayısı ($p=0.036$) ve sodyum düzeyi ($p=0.010$) yüksek bulunduğu koşulda hastada meningioma olma olasılığının artabileceği bulundu. Ancak ROC-curve analizi ve Lojistik Regresyon analizi sonunda hiçbir çalışma parametresinin schwannoma tanısı konmuş hastaları meningioma hastalarından ayırt edemeyeceği saptandı. Çalışmanın sonunda kan sayımı ve kan biyokimya sonuçlarının klinikte IEST tanısını öngöremeyeceği ve spinal schwannomaları meningiomalardan ayırt edemeyeceği görüldü. Diğer yandan intradural ekstramedüller spinal tümörün hastalarda sistemik bir inflamatuvar yanıtta artışa ya da immünsüpresyona neden olmadığı ve sistemik organların fonksiyonları üzerinde bozucu etki oluşturmadığı savunuldu.

Anahtar kelimeler: İntradural ekstramedüller spinal tümör, biyokimya, schwannoma, meningoma

Bt Görüntülerinde İntervertebral Disklerdeki Dansite Değişiklikleri İle Diskte Fitik Oluşma Riski Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi: Klinik Çalışma. *Veysel Berkan Obut, Alper Duranoğlu, Gizem Kutlu, Sueda Şen, Ayça Keleş, Ulaş Yüksel*

Özet: Bu çalışmada lomber MR görüntülerinde disk hernisi saptanan hastaların lomber BT görüntülerinde intervertebral disklerin HU değerlerini ölçmek ve disklerde su yoğunluğu miktarı ile fitikleşme riski arasındaki bağlantıyı ortaya koymak amaçlandı. Lomber MR görüntülerinde tek seviye disk hernisi saptanan hastaların yaşları, cinsiyetleri, MR görüntülerinde hernie olmuş diskin segmenti, herniasyon derecesi, spinal kanala uzanım yeri, lomber BT görüntülerinde her bir disk aralığındaki diskin “Hounsfield Unit (HU)” değerleri kaydedildi. Çalışmaya alınan 27 hastanın (8 erkek, 19 kadın) 5 tanesinde L4-5 ve 22 tanesinde L5-S1 disk hernisi saptandı. L4-5 ve L5-S1 disk aralıklarının HU değerlerinin diğer disk aralıklarından daha yüksek olduğu bulundu. 35 yaş üstü hastalara göre 35 yaş altı hastalarda disk hernisinin daha çok orta hatta yerleştiği ve ortaya doğru migre olduğu; bu hernie disklerin HU değerlerinin daha düşük olduğu görüldü. Ayrıca her iki yaş grubundaki hernie diskin HU değerlerinin normal disklerin HU değerlerinde daha yüksek olduğu saptandı. İlaveten erkek hastalarda hernie disk aralığının HU değerlerinin kadınlara göre daha düşük olduğu bulundu. Hem erkeklerde hem de kadınlarda hernie disk HU değerlerinin normal disk HU değerlerinden daha yüksek olduğu saptandı. Yapılan ROC-curve analizi sonunda eğer disk aralığının HU değeri>75.50 olduğu koşulda bu HU değerinin diskin hernie disk olma olasılığını %82 sensitive ve %70 spesivite ile öngörebileceği ve Lojistik regresyon analizi sonunda bu ölçüm tekniğinin disk hernisi tanısını koyabilmede iyi bir belirteç olarak kullanılabileceği savunuldu. Çalışmanın sonunda çeşitli nedenlerle lomber MR çekilemeyen hastalarda çekilen lomber BT de ölçülen disk aralıklarının HU değerlerinin lomber disk hernisini gösterebilmede iyi bir belirteç olabileceği savunuldu.

Anahtar kelimeler: lomber BT; lomber disk hernisi; Hounsfield Unit

Korneal çapraz bağlama (CXL) tedavisi öncesinde, farklı iyontoforez protokolleri uygulanan kornealarda riboflavin birikiminin slit-lamp biyomikroskop kullanılarak görüntü işleme yöntemiyle değerlendirilmesi. *Alaaddin Coşkun, Berke Aygün, Cerengül Alıcı, Duygu Kaba, İrem Sila Eski*

Özet: Keratokonus tedavisinde uygulanan korneal çapraz bağlama (CXL) protokollerinde, riboflavin penetrasyonunun doğru ve nesnel olarak değerlendirilmesi, tedavi etkinliğinin belirlenmesinde kritik öneme sahiptir. Bu çalışmada, farklı iyontoforez akım şiddetleri uygulanmış kornealarda stromal riboflavin penetrasyon düzeylerinin, slit-lamp biyomikroskoptan elde edilen görüntüler aracılığıyla görüntü işleme teknikleri kullanılarak kantitatif olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ex vivo sığır korneaları beş gruba ayrılmıştır: (1) herhangi bir işlem uygulanmayan kontrol grubu, (2) yalnızca riboflavin uygulanmış kontrol grubu ve (3) sırasıyla 1 mA, 3 mA ve 5 mA akım şiddetlerinde 5'er dakikalık iyontoforez uygulanan deney grupları. Uygulamalar sonrasında, tüm kornealar ayrı ayrı slit-lamp biyomikroskopta kobalt mavisi (cobalt blue) filtresi kullanılarak görüntülenmiş ve dijital fotoğrafları elde edilmiştir. Elde edilen görüntüler, Python programlama dili kullanılarak geliştirilen özel bir görüntü işleme algoritması ile analiz edilmiştir. Renk tabanlı segmentasyonun doğruluğunu artırmak amacıyla, görüntüler HSV (Hue, Saturation, Value) renk uzayına dönüştürülmüş; ardından belirlenen eşik değerleri kullanılarak yeşil floresans sinyali, maskeleme yöntemiyle izole edilmiştir. Bu sayede stromal riboflavin dağılımı floresan yoğunluğu üzerinden sayısal olarak değerlendirilmiştir. Riboflavin uygulanmış ancak iyontoforez uygulanmamış kontrol grubunda ortalama floresan düzeyi 0.382 olarak hesaplanmıştır. İyontoforez uygulanan gruplarda ise bu değer; 1 mA için 0.643, 3 mA için 1.691 ve 5 mA için 3.533 olarak belirlenmiştir. Bulgular, iyontoforez uygulamasında akım şiddetinin artmasıyla birlikte stromal riboflavin düzeyinin ve yeşil floresan sinyal yoğunluğunun belirgin şekilde arttığını göstermiştir. Floresan skorları ile uygulanan akım şiddetleri arasında anlamlı pozitif bir korelasyon saptanmıştır. Bu yöntem, riboflavin geçiş miktarının yalnızca görsel değerlendirmelere dayanan öznel yaklaşımlardan bağımsız olarak, floresan skoruna dayalı nesnel ve tekrarlanabilir bir biçimde ölçülmesini mümkün kılmaktadır. Slit-lamp biyomikroskoptan elde edilen görüntülerin kantitatif analizi, uygulanan akım şiddetine bağlı olarak stromal riboflavin penetrasyonunun floresan skoru aracılığıyla güvenilir biçimde tahmin edilebileceğini ortaya koymuştur. Gelecekte klinik verilerle desteklenmesi halinde, bu yaklaşım riboflavin düzeyinin standart bir biçimde ölçülmesine katkı sağlayabilir ve böylece tedavi protokollerinin etkinliğini artırma potansiyeli taşıyabilir.

Anahtar kelimeler: Kornea apraz baēlama, riboflavin, slit-lamp biyomikroskop, görüntü iēleme

Kronik Boyun Ağrısı Olan Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Trapezius Kas Ve Fasya Kalınlığının İncelenmesi: Kontrollü Kesitsel Çalışma *Dilek Baday Keskin, Özgür Fırat Boz, Buse Naz Hırçın, Deniz Gökmen, Edanur Eroğlu, Kemal Eren Tuncal*

Özet: Çalışmanın amacı kronik boyun ağrısı olan tıp fakültesi öğrencilerinde trapezius kas ve fasya kalınlığının incelenmesidir. Bu kesitsel çalışmaya kronik boyun ağrısı şikayeti olan 20 tıp fakültesi öğrencisi ve kronik ağrısı olmayan 20 tıp fakültesi öğrencisi dahil edildi. Katılımcıların demografik verileri, Beck Depresyon Ölçeği, Beck Anksiyete Ölçeği, Ağrıyı Merkezileştirme Ölçeği ve Boyun Özürülük Sorgulama Anketi skorları kaydedildi. Dominant ve non-dominant taraf üst trapezius kas ve fasya kalınlıkları ile alt trapezius kas kalınlıklarının ultrasonografik ölçümleri yapıldı. Her iki el kavrama kuvveti Jamar dinamometre ile ölçüldü. Kronik boyun ağrısı olan ve olmayan katılımcılar arasında yaş, cinsiyet ve vücut kitle indeksi açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktu ($p>0.05$). Ultrasonografik ölçüm sonuçlarında; kronik boyun ağrısı olan katılımcılarda kontrol grubuna göre ortanca dominant üst trapezius fasya kalınlığı daha fazla idi [0.12 cm (IQR, 0.10-0.15) vs. 0.09 cm (IQR, 0.08-0.11), sırasıyla] ($p=0.006$). Ortanca nondominant üst trapezius fasya kalınlığı kronik boyun ağrısı olan katılımcılarda [0.11 cm (IQR, 0.10-0.13)] kontrol grubuna [0.10 cm (IQR, 0.08-0.12)] göre daha yüksek idi ($p=0.037$). Ayrıca kronik boyun ağrısı olan katılımcılarda omuz 120 derece abduksiyonda (istirahat) iken ortanca dominant alt trapezius kas kalınlığı kontrollerden daha düşüktü [0.49 cm (IQR, 0.35-0.57) vs. 0.58 cm (IQR, 0.56-0.65), sırasıyla] ($p=0.014$). Kronik boyun ağrısı olan ve olmayan katılımcılarda diğer ultrasonografik ölçümler ve el kavrama kuvvetleri açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmadı ($p>0.05$). Kronik boyun ağrısı olan bireylerde trapezius kas ve fasya ultrasonografik ölçümleri hastaların takip ve tedavilerinde yol gösterici olabilir.

Anahtar kelimeler: Tıp fakültesi öğrencisi; kronik boyun ağrısı; trapezius kas kalınlığı; trapezius fasya kalınlığı

Tıp Fakóltesi Öğrencilerinin Anatomi Çalışma Yöntem ve Sürelerinin Başarılarına Etkisi.
Aleyna Yiğit, Ahmet Fatih Bayram, Asya Nisa Taş, Buse Taşyaran, Mustafa Pınarbaşı, Yiğit Güngör

Özet: Anatomi dersi, tıp fakóltesi eğitiminde temel derslerden birini oluşturmaktadır. Diğer temel ve klinik derslerle yakın ilişkisi nedeniyle anatominin başarılı bir şekilde öğrenilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi'nde öğrenim gören ikinci sınıf tıp fakóltesi öğrencilerinin anatomi dersine çalışırken kullandıkları eğitim materyallerini ve ayırdıkları çalışma sürelerini belirlemek; hangi eğitim araçlarının daha verimli olduğunu ve ortalama ne kadar çalışma süresinin yeterli olduğunu ortaya koyarak gelecekteki öğrencilere yol gösterici bir kaynak oluşturmaktır. Çalışmamız sonucunda, anatomi dersine ayrılan ortalama çalışma süresinin kadın öğrencilerde 5,2 saat, erkek öğrencilerde 4,8 saat olduğu; genel olarak öğrencilerin %35'inin anatomiye günde 4–5 saat ayırdığı belirlenmiştir. Kullanılan çalışma yöntemleri incelendiğinde; kurul sınavlarında en sık tercih edilen eğitim aracının derste işlenen slaytlar, pratik sınavlarda ise maket resimleri olduğu saptanmıştır. Buna karşın, kurul sınavlarında en etkili öğrenme yönteminin akran eğitimi, pratik sınavlarda ise 3D atlas kullanımı olduğu belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Anatomi eğitimi; öğrenme stratejileri; eğitim materyalleri; sınav başarıları; lisans tıp eğitimi

Tıp Fakóltesi Öğrencileri Sosyal Medya Bağımlılık Riski ve Farkındalığı. *Recep Numan Uysal, Burhan Bertuğ Öner, Osman Polat Sarkın, Eda Eliri, Melike Karak, Müberra Devrim Güner*

Özet: Günümüzde sosyal medya (SM) kullanımı, özellikle gençler arasında oldukça yaygın hale gelmiş ve bu durum SM bağımlılığı konusunu güncel bir araştırma alanı haline getirmiştir. Bu çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakóltesi öğrencileri arasında SM bağımlılığı riski, farkındalık düzeyi ve bu durumun çeşitli demografik değişkenlerle ilişkisi araştırılmıştır. Çalışmanın amacı öğrencilerin SM bağımlılık düzeylerinin cinsiyet, sınıf, kullanılan SM platformları, SM kullanım süresi, fiziksel ve ruhsal etkiler gibi faktörler doğrultusunda değerlendirilmesidir. Araştırmaya 146 öğrenci katılmış, veriler çevrim-içi anket yoluyla toplanmış, tanımlayıcı istatistiksel analizler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin önemli bir kısmı SM kullanımının günlük sorumluluklarını ihmal etmelerine, fiziksel (göz kuruluğu, baş ağrısı, boyun ağrısı) ve ruhsal (karamsarlık, sinirlilik, bunalım) değişimlere yol açtığını belirtmiştir. Cinsiyet değişkenine göre Instagram kullanımının kadın öğrencilerde, X platformu kullanımının ise erkeklerde daha yaygın olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, prelinik dönem öğrencileri SM'nin beden imajı üzerindeki etkilerini daha yoğun deneyimlediklerini belirtmişlerdir. Sonuç olarak, SM bağımlılığı öğrenciler arasında belirli bir risk düzeyine sahiptir ve bu durumun cinsiyet ve eğitim dönemi gibi değişkenlerle anlamlı ilişkiler gösterdiği saptanmıştır. Elde edilen veriler, SM bağımlılığı farkındalığını artırmaya yönelik müdahale programlarının gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Anahtar kelimeler: Sosyal medya; sosyal medya bağımlılığı; üniversite öğrencileri; sosyal medya kullanım alışkanlıkları

Tıp fakültesi öğrencilerinde kahve tüketim alışkanlıkları ve ilişkili faktörlerin incelenmesi, *Didem Daymaz Yılmaz, İlyas Özdemir Elif Nur Güneş, Sena Taşkın, Vildan Rüveyde Atlı, Edanur Dilara Yıldız, Yasin Can Duman,*

Özet: Bu araştırmada; Tıp Fakültesi öğrencilerinin kahve tüketim alışkanlıklarını tespit etmek, ilişkili sosyodemografik özellikler, sigara, derse devam, ders çalışma durumları gibi değişkenlerin kahve tüketimi ile ilişkisini değerlendirmek amaçlanmıştır. Tanımlayıcı tipteki bu çalışmanın evrenini 2024-2025 dönemi Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 1096 öğrenci oluşturmuş olup, çalışmaya katılmayı kabul eden ve verilerinin tam olarak değerlendirildiği 350 kişi ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Gerekli etik kurul ve kurum izinleri alınmış, çalışma gönüllülük esasına dayalı gerçekleştirilmiştir. Veri kaynağı olarak, araştırmacılar tarafından hazırlanan; öğrencilerinin bazı sosyo demografik özelliklerini, okul devam ve başarı durumları, yaşam tarzı alışkanlıkları, kahve tüketim alışkanlıkları ve ilişkili faktörlere ilişkin bazı durumların değerlendirildiği, toplam 32 sorudan oluşan veri toplam formu kullanılmıştır. Analizlerde SPSS paket programı kullanılmış, anlamlılık değeri $p < 0,05$ olarak alınmıştır. Katılımcılara %87,1 kahve içtiğini, %33,4 sıklıkla kahve içtiğini, en sık tercih ettiğini kahve türünü %25,4 filtre kahve, %24,2 türk kahvesi olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların %46,5'i 1-2 bardak arası kahve tükettikleri, %58,9'u sınav dönemlerinde kahve tüketimlerinin arttığını belirtmiştir. Kahve tüketim miktarın, cinsiyete göre ($p < 0,001$), öğrencilerin preklinik, klinik dönemde olmalarına göre ($p:0,039$), vücut kitle endeksine göre ($p:0,002$), sigara ($p:0,003$), ve alkol tüketim alışkanlıklarına ($p:0,001$), göre, egzersiz yapıp yapmadıklarına göre ($p: 0,010$) anlamlı fark tespit edilmiştir. Gelecek çalışmalarda kahve tüketiminin; psikolojik, fizyolojik ve yaşam tarzı üzerindeki etkileri ile birlikte incelenmesi ayrıca çalışma ortamı, stres düzeyi, uyku düzeni gibi diğer etkenlerin de dikkate alınması daha kapsamlı sonuçlar elde edilmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar kelimeler: Kahve, öğrenci, tıp

Anksiyete Düzeyiyle 2d:4d Parmak Uzunluk Oranları Arasındaki İlişki, *Ayşe Feyza İleri, Celal Bolat, Emincan Ünal, İrem Sude Demirbağ, Kübra Nur Cesur, Yaşar Cankurtaran, Ayla Kürkçüoğlu*

Özet: İşaret parmak (2. parmak) uzunluğunun yüzük parmak (4. parmak) uzunluğuna oranı 2D:4D oranı olarak bilinmektedir. Bu oran, prenatal dönemde fetusun maruz kaldığı androjen (özellikle testosteron) ve östrojen seviyeleriyle ilişkilendirilmektedir. Kurulan bu ilişki birçok araştırmaya konu olmuştur. Bu bağlamda biz de çalışmamızda, bireylerde her iki elde ikinci ve dördüncü parmak uzunluklarını ölçerek, 2D:4D oranlarını hesaplamayı ve bu ölçümler ile katılımcıların sürekli kaygı düzeyleri arasındaki olası ilişkiyi incelemeyi amaçladık. Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Dönem 2 öğrencileri ile gerçekleştirildi. Anksiyete düzeyi belirlemek amacı ile, TX-2 Sürekli Kaygı Envanteri kullanıldı ve hazırlanan form Google Form aracılığıyla katılımcılara sunuldu. Parmak uzunluk ölçümleri her iki elden metakarpofalangeal eklemin volar yüzeyindeki proksimal kıvrımdan parmak ucuna kadar olan mesafeden alındı ve dijital kumpas kullanılarak, 0,01 mm hassasiyetle ölçüldü. Bu uzunluk ölçümleri doğrultusunda tüm katılımcılardan 2D:4D oranları hesaplandı. Çalışmaya gönüllülük esasına dayalı olarak 147 (85 kadın, 62 erkek) öğrenci katılım gösterdi. Sonuç olarak kadınların sürekli kaygı ölçek puanlarının ve sağ el ve sol el 2D:4D oranlarının erkeklere göre daha yüksek olduğu belirlendi. Ayrıca, kadın ve erkek katılımcıların sağ ve sol el 2D:4D oranları ile sürekli kaygı ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamadı. Kadın ve erkek katılımcıların VKİ (Vücut Kitle İndeksi) ile sürekli kaygı ölçek puanları arasında da anlamlı bir ilişkiye rastlanmadı. Biz çalışmamızda 2D:4D oranı ile sürekli kaygı düzeyleri arasında doğrudan bir ilişki bulamadık. Ancak kadınlarda kaygı düzeyinin daha yüksek bulunması sonucundan yola çıkarak, bazı hormonal belirteçlerin psikiyatrik bozuklukların anlamlandırılmasında yol gösterici olabileceği düşüncesindeyiz.

Anahtar kelimeler: Sürekli kaygı; 2D:4D oranı; parmak uzunluğu; anksiyete

Term ve Geç Prematürelerde Yenidoğan Sarılığını Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi.
Hasan Selim ztrk, Alperen Ceylan, Adem Aydın, Asude Derin, Yağar Faydalı, mit Ayėe Tandircioğlu

zet: Bu çalışmada yenidoğan sarılığı için olası risk faktörlerinin (pozitif direkt coombs testi, kan uyuşmazlığı, hemolitik hastalık, sefal hematoma, ekimoz, kardeşte sarılık öyküsünün varlığı, anne style beslenme durumu vs.) belirlenmesi amaçlandı. Term ve geç preterm bebekler arasında risk faktörlerindeki farklar kaydedildi. Sarılık şikayetiyle Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Yenidoğan Servisine yatırılan 54' kız 74 ' erkek olmak üzere 128 bebeğin anamnezleri, muayene bulguları ve laboratuvar sonuçları retrospektif olarak değerlendirildi. Bebeklerin doğum haftası, doğum kilosu, baş çevresi, boy uzunluğu, direkt coombs testleri, anne ve bebek kan grupları, total bilirubin, TSH, serbest T4, beyaz küre, hemoglobin, hematokrit değerleri bilgisayar sisteminden kaydedildi. Veriler kaydedildikten sonra SPSS yapıldı. p değeri 0,05'ten küçük olduğunda anlamlı kabul edildi. Sonuçlar değerlendirildiğinde, sarılık nedeniyle başvuran term ve geç preterm bebeklerin cinsiyetleri arasında fark yoktu. Direkt Coombs pozitifliği istatistiksel olarak anlamlı saptanmadı. Term ve geç preterm bebeklerde bilirubin değerleri arasında anlamlı fark saptanmadı. Tedaviyle beraber total bilirubin anlamlı düzeyde düşmüştür. Term bebeklerde bu düşüş %38, geç preterm bebeklerde ise %45'tir. Geç preterm ve term bebekler arasında TSH değeri anlamlı bulundu ($p=0,0133$). Salman ve ark. yaptığı çalışmada geç pretermelerde sarılık riskinin daha yüksek olduğu saptandı. Bu çalışmada ise hasta sayımızın yeterli olmaması nedeniyle bu fark saptanmadığını düşünmekteyiz. Bir başka çalışmada ise bizim çalışmamıza benzer şekilde, geç preterm bebeklerde konjenital hipotiroidi insidansının term bebeklere göre 2,5 kat daha fazla olduğu bildirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Term yenidoğan, geç preterm, yenidoğan sarılığı, TSH

Tıp Fakültesi Hastanesine Başvuran Çocukluk Çağı Kriptorşidizm Olgularının Epidemiyolojik Analizi. *İzzettin Sarıoğlu, Yiğit Furkan değirmenci, Raşit Coşkun, Havva Nur Uzunoğlu, Mustafa Kemal Aslan*

Özet: Bebeğin, testislerinin bir veya ikisinin skrotuma yerleşmeden doğmuş olması durumu olan kriptorşidizm (inmemiş testis) erkek çocuklarda en sık görülen anomalidir^(1,2). Tedavi edilmeyen kriptorşidizm; doğurganlık sorunları, testis kanseri, testis torsiyonu, kasık fıtığı ve psikolojik etkiler gibi potansiyel uzun vadeli komplikasyonlara yol açabilir. Bu nedenle kriptorşidizm, tanısı, etyolojisi ve tedavisi önemlidir. Çalışmamız, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesinde 2017-2024 yılları arasında kriptorşidizm tanısı almış ve takibi yapılmış 109 hastanın verileri retrospektif olarak incelenmesiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, inmemiş testis tanısı konulmuş hastaların %7,5'inde maternal diyabet öyküsü bulunmuştur. Maternal sigara kullanımı öyküsü ise hastaların %6,5'inde mevcuttur. İnmemiş testisin tarafı bakımından hastaların %36,7'sinde sağ, %30,3'ünde sol ve %33'ünde bilateral taraflı inmemiş testis olduğu tespit edilmiştir. Hastaların %23,4'ünde pozitif aile öyküsü bulunmaktadır. Tanının konulduğu klinik birimler incelendiğinde, en sık pediatri (%45) bölümü tarafından tanı konulduğu görülmüştür. Hastaların %22'si prematüre doğmuştur. Araştırma sonucunda, prematüre doğum ile inmemiş testis görülme ihtimali arasında istatistiksel olarak anlamlı bir bağlantı bulunmuştur.

Anahtar kelimeler: Kriptorşidizm, inmemiş testis, çocuk.

Kan Gruplarının Obezite Üzerine Etkisi. *Şadiye Beyza Çetinkaya, İrem Türker, Selahattin Deviren, Azra Ars, Yaşar Kandur,*

Özet: Kan grupları ile bazı hastalıklar arasında ilişki olup olmadığı çeşitli çalışmalarda araştırılmıştır; kan grubu ile obezite arasındaki ilişki bunlardan biri. Biz bu çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinde obezite ile kan grubu arasında bir ilişki olup olmadığını araştırarak literatür verilerine katkı sağlamayı amaçladık. Çalışmaya 1,2,3,4,5 ve 6. sınıf Tıp fakültesi öğrencileri alındı. “Google form” platformu üzerinde yapılan bir ankette bireylere yaş, cinsiyet, kilo, boy, kan grubu, sigara, alkol tüketimi, uykusuzluk, geçen yılın ders ortalaması soruldu. Çalışmaya 206 kişi katıldı (114 kız, 92 erkek) 79 kişinin (%38,35) kan grubu A, 74 kişinin (%35,92) O , 33 kişinin (16,02) ve 20 kişinin (%9,71) ise kan grubu AB idi. 177 kişinin (%64,56) kilosu normaldi. 16 kişi (%7,77) obez olarak tesbit edildi. Bunların 2’si morbid obez idi. 13 kişi (%6,31) az kilolu idi. Dönemler arasında kilo, boy, VKİ açısından fark yoktu (sırasıyla $p=0,653$, $p=0,086$, $p=0,948$). Kan grupları arasında obezite açısından anlamlı fark yoktu ($p=0,613$). Çalışmamızda kan grupları ile obezite arasında bir ilişki saptanmadı.

Anahtar kelimeler: Obezite, kan grubu, tıp öğrencileri

Çoklu İlaç Kullanımının Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Semptomları Üzerine Etkisi-
Gözlemsel Bir Araştırma *Baki Derhem, Merve Su Polat, Aleyna Kaynar, Seher Sokuoğlu,
Derviş Emre Çopur, Mert Kızmaz*

Özet: KOAH için hastalar tarafından bildirilen en önemli klinik sorunlar dispne ve yaşam kalitesinin bozulmasıdır. Birinci basamak sağlık merkezleri kronik hastaların tarama ve takip hizmetlerinden yararlanmak için sıklıkla başvurduğu merkezlerdir. Bu noktada aile hekimleri, hastalık kontrolü, alevlenme sıklığının azaltılması ve komplikasyonların önüne geçilmesi için kritik bir role ve fırsata sahiptir. Çoklu ilaç kullanımının, özellikle yaşlı hastalarda morbidite ve mortaliteyi olumsuz etkilediği, klinik kırılganlık gibi, bilişsel fonksiyonlarda bozulma gibi olumsuz etkilerinin olduğu birçok araştırma ile gösterilmiştir. Çoklu ilaç kullanımının KOAH semptomları üzerine etkisini aratıran bu çalışmaya, Şubat-2025 ve Nisan-2025 tarihleri arasında Kırıkkale Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ve Göğüs Hastalıkları Anabilim Dallarına başvuran 50 yaş ve üzeri 96 KOAH hastası dahil edilmiştir. Katılımcıların yaş ortalaması 67.2 ± 8.47 'dir. Hastaların çoğu erkek ($n=72$, %75), evli ($n=79$, %82,3), sigara içen ($n=69$, %71,9) ve çalışmayan ya da emekli (88, %91,7) idi. Toplam kullanılan ilaç sayısı ile mMRC düzeyi ve CAT skoru arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve güçlü bir pozitif korelasyon bulundu ($r= 0.630$, $p<0.01$ ve $r= 0.717$, $p<0.01$ sırasıyla). Aynı zamanda her iki semptom değerlendirme araçları arasında da çok güçlü bir korelasyon mevcuttu ($r= 0.903$, $p<0.01$). Özellikle birinci basamakta aile hekimleri tarafından ilaç reçete edilirken, bütüncül bir yaklaşımla hastanın kullandığı tüm ilaçlar göz önüne alınarak karar verilmeli, KOAH semptomları gözden geçirilmeli, polifarmasinin kaçınılmaz olduğu kanıtlanırsa, rasyonel seçimler yapılmalı ve belirli ilaçlara öncelik verilerek, ilaç yükü azaltılmalıdır.

Anahtar kelimeler: Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı, çoklu ilaç kullanımı, CAT skoru

Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniklerine Başvuran bir yaş altı bebeği olan ebeveynlerin demir profilaksisi farkındalığı. *Şule Toprak, Zülal Bucak, Şevval Dudu Keleş, Fatih Benlioğlu, Hatice Kübra Olgun, İsmet Tuğ,*

Özet: Demir eksikliği çocukluk çağında sık görülen ve düzeltilmediğinde nörolojik, psikomotor, büyüme gelişme, bağışıklık gibi birçok sistemde ciddi sorunlara yol açan önemli bir sağlık sorunudur. Özellikle bir yaş altı bebekler diğer yaş grupları ile karşılaştırıldığında daha yüksek risk altındadır. Dünya Sağlık Örgütü (WHO), aneminin görülme sıklığının %40'ı aştığı ülkelerde ve diyet ile yeterli demir tüketmeyen bebeklerde demir desteği uygulanmasını önermektedir. Bu çalışmada ebeveynlerin demir profilaksisi uygulamasına uyumları, demir desteğinin çocuğun sağlığı ve gelişimi konusunda farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Şubat 2025-Mart 2025 tarihleri arasında Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Polikliniğine başvuran 0-1 yaş arası bebeklerin ebeveynlerine gönüllülük esasıyla yüz yüze görüşülerek anket uygulaması yapıldı. Gastrointestinal malformasyon ve emilim bozukluğuna sahip bebekler dahil edilmedi. İstatistik analizi SPSS versiyon 27 programı kullanılarak yapıldı ve değerlendirmelerde $p<0.05$ anlamlı kabul edildi. Çalışma için etik kurul onayı alındı. Toplam 109 ebeveynin katıldığı araştırmada, bebeklerin %56'sı kız, %44'ü erkekti. Ailelerin çoğu Kırıkkale merkezde yaşamaktaydı. Annelerin yaş ortalaması 27, babaların 30 olarak bulundu. Doktor veya hemşire tarafından demir desteği %93,6 oranında önerilmiş olmasına karşın kullanıma başlama oranı %74,3 olarak saptandı. Başladıktan sonra bir yaşa kadar düzenli kullanım oranı ise çok daha düşüktü. Demir desteğini düzenli vermeme veya kesme nedenleri arasında unutkanlık (%36,2) ve yan etkiler (%32,7) başı çekmekte idi. Demir desteği uygulaması ile anne-baba yaşı, eğitimi, gelir düzeyi karşılaştırıldığında anlamlı fark görülmedi. Demirin çocuk sağlığı açısından önemli olduğunu düşünenlerin oranı %78,9 idi. Bu konuda bilgi düzeyi değerlendirildiğinde ebeveynlerin %26'sının hiçbir fikri olmadığını, %45'i demirin kan yapımıyla ilişkili olduğunu bildiğini ifade ettiği görüldü. Beyin gelişimi, bağışıklık sistemi gibi diğer önemli roller konusunda bilgi sahibi olanların oranı oldukça düşüktür. Sonuçlar farkındalık düzeyinin nispeten yüksek olmasına rağmen Sağlık Bakanlığı tarafında rutin olarak ücretsiz verilen demir desteği uygulamasında eksiklikler olduğunu göstermektedir. Demir desteğine uyum oranını artırmak için bebeğin her sağlık merkezi ziyaretinde, aile kullanım konusunda teşvik edilmeli, demir desteği önemi, yan etkileri konusunda bilgilendirilmelidir. Demirin her gün kullanımının unutulmaması için uyarı notları, telefon yolu ile hatırlatıcı alarmlar gibi önlemler alınabilir.

Anahtar kelimeler: Demir profilaksisi, ebeveyn, farkındalık

Sağlık personelinin çalışma düzeni ile saldırganlık seviyeleri arasındaki ilişkinin araştırılması. *Beyza Çilcan, Buğra Kaan Baş, Abdulkadir Eşmekaya, Furkanalp Kırıcı, Hüseyin Emir Coşkun, Selçuk Öztürk*

Özet: Sağlık sektöründe çalışma düzeni, hastaların kesintisiz bakım ihtiyacı ve acil müdahale gerekliliği nedeniyle diğer sektörlerden önemli ölçüde farklılık göstermektedir. Bu durum, sağlık çalışanlarının hem iş performansını hem de ruhsal ve fiziksel iyilik hallerini doğrudan etkilemektedir. Bu çalışmada, Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesinde hizmet veren sağlık personelinin çalışma düzeni ile ruhsal durum, uyku kalitesi ve saldırganlık seviyeleri arasındaki ilişkinin araştırılması amaçlanmıştır. Gözlemsel ve ileriye dönük olarak tasarlanan bu çalışmada katılımcılardan öncelikle sosyodemografik veri formundaki soruları cevaplandırmaları istenmiştir. Daha sonra ise Beck anksiyete ve depresyon ölçekleri, Pittsburgh uyku kalitesi indeksi (PUKI) ve Buss-Perry saldırganlık ölçeği katılımcılara uygulanmıştır. Çalışmaya katılım gösteren 113 kişiden 64 (%56.6) katılımcı hastane nöbeti, 10 (%8.8) katılımcı icap nöbeti tuttuğunu ve geri kalan 39 (%34.5) katılımcı ise mesai düzeninde çalıştığını ifade etti. Çalışmaya katılan bireyler çalışma düzenine göre mesai (n=39) ve nöbet (n=74) olarak kategorize edildikten sonra yapılan karşılaştırmalı analizlerde Beck depresyon skoru ve PUKI skoru, nöbet düzeninde çalışan personelde istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha fazla bulunmuştur. Çalışma düzeni ile ilişkili değişkenlerin çok değişkenli lojistik regresyon analizi neticesinde sadece PUKI skoru ile çalışma düzeni arasında istatistiksel açıdan anlam ifade eden bağımsız bir ilişki tespit edilmiştir (Olasılıklar oranı:1.212, %95 güven aralığı:1.053-1.394, p=0.007). Çalışma bulguları göstermektedir ki mesai düzeninde çalışan personele kıyasla nöbet düzeninde çalışan personel sayısal olarak daha fazla anksiyete ve depresyon semptomları, düşük uyku kalitesi ve saldırganlığa eğilim belirtileri göstermektedir. Fakat bu bulgulardan sadece uyku kalitesi çalışma düzeni ile bağımsız ilişkili olarak tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Anksiyete; depresyon; sağlık çalışanları; saldırgan davranış; uyku bozukluğu

Diz Artroskopisi Cerrahisinin Perioperatif Hasta Bilgilendirme Sürecine Yapay Zeka Desteği.
Furkan Soy, Merve Gökmeşe, Rukiye Aybüke Topal, Onur Öztürk, Caner Artunç, Celal Karabenli, Oğuz Topuz

Özet: ChatGPT-4.0 ve DeepSeek-v3'ün performansını artroskopik menisküs cerrahisi alanında hasta bilgilendirme açısından değerlendirmek, cerrahi süreç ve cerrahi sonrası süreç ile alakalı sorulara verdiği yanıtların yeterliliğini ölçmektir. Çalışmamızda artroskopik menisküs cerrahisi ile alakalı cerrahi ve cerrahi sonrası süreç ile 3 alt grup ile alakalı toplam 18 soru literatür taraması ve hasta sorular baz alınarak oluşturuldu. Yapay zeka modeli olarak ChatGPT-4.0 ve DeepSeek-v3 kullanıldı. Yapay zeka modülleri tarafından verilen cevaplar 2 adet board sertifikalı ortopedi ve travmatoloji uzmanı tarafından Mika skorlamasına göre skorlandı. ChatGPT-4.0 ve DeepSeek-v3 modüllerinin artroskopik menisküs cerrahisi ile alakalı sorulara verdiği yanıtlar %53.4 oranında tatmin edici, %35.1 oranında mükemmel, %11.5 oranında tatmin edici ama orta düzeyde açıklama gerektiren yanıt olarak skorlanmıştır. Hiçbir yanıt tatmin edici değil olarak skorlanmamıştır. Alt grupların ortanca değerine bakıldığında en yüksek skoru DeepSeek modülünün profesyonel bilgilendirmeye yönelik cevapları almıştır. ChatGPT ve DeepSeek hasta ve profesyonel bilgilendirme amaçlı kullanımına ait puanlamalarda değerlendiriciler arası uyum zayıf (0.024,0.124,0.143) ve orta (0.223) düzeyde bulunmuştur. ChatGPT-4.0 ve DeepSeek-v3 artroskopik menisküs cerrahisi hakkında verdiği yanıtların yaklaşık yarısının “mükemmel” olarak değerlendirilmesi ayrıca hiçbir cevabın “tatmin edici değil” düzeyinde puanlanmamış olması dikkat çekicidir. Yapay zeka modelleri doğru ve özet bir bakış sunarak ve zaman alıcı bir literatür taraması yapma ihtiyacını ortadan kaldırarak, tıbbi konsültasyonlara hazırlanan hastalar ve sağlık profesyonelleri için yararlı bir yardımcı olabileceğini göstermektedir. Bilgilendirme yeterliliği açısından en yüksek skoru DeepSeek yapay zeka modülünün profesyonel bilgilendirmeye yönelik cevapları almıştır.

Anahtar kelimeler: Yapay zeka, ChatGPT, DeepSeek, artroskopi, menisküs, hasta, bilgilendirme

Yoğun Bakım hemşireleri ile servis hemşirelerinin Tinnitus ve işitme oranlarının karşılaştırılması. *Almira Günel, Metin Yusuf Yurdağül, Nisanur Karaca, Beyza Düzenli, Elif Sena Aykut, Zehra Altunbaş, Süheyla Kandemir*

Özet: Bu çalışmada, servis ve yoğun bakım hemşirelerinin mesleki gürültüye maruziyetinin Tinnitus Handikap Envanteri (THE) ile karşılaştırılması amaçlanmıştır. Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde çalışan 90 hemşire üç gruba ayrıldı: 5 yıldan az süredir yoğun bakımda çalışanlar, 5 yıldan fazla süredir çalışanlar ve serviste çalışanlar. Timpanik membran perforasyonu, kulak travması veya ameliyatı öyküsü, ototoksik ilaç kullanımı, hipertansiyon veya diyabeti olan hemşireler çalışmadan hariç tutuldu. Demografik özellikler (yaş ve cinsiyet) kaydedildi ve THE anketi dolduruldu. Teste girenlerin odyometri test sonuçları da kaydedildi. Üç grup arasında yaş ve cinsiyet açısından istatistiksel olarak anlamlı fark vardı ($p<0,05$). Grup 2'nin yaş ortalaması 34,5 yıl iken, Grup 1 ve 3'ün yaş ortalaması 26 idi. Erkek hemşirelerin oranı Grup 3'te Grup 1 ile karşılaştırıldığında anlamlı olarak düşüktü. Gruplar arasında Tinnitus yakınmaları ve THE puanları açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmadı ($p>0,05$). Toplam 42 katılımcı için odyometri testi sonuçları elde edildi. Üç grup arasında Sağ 4000 Hz, Sol 4000 Hz ve Sol 8000 Hz'deki odyometri değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gözlemlendi ($p<0,05$). Grup 2'nin işitme seviyeleri Sağ 4000 Hz, Sol 4000 Hz ve Sol 8000 Hz'deki Grup 1'den daha yüksekti. Benzer şekilde, Grup 3'ün işitme seviyesi Sol 8000 Hz'deki Grup 1'den daha yüksekti. Servis ve yoğun bakım hemşirelerinin Tinnitus Handikap Envanteri puanları benzerdi. Yoğun bakım ünitesinde daha uzun süre çalışan hemşirelerin odyometri testlerinde yüksek frekanslarda daha fazla işitme kaybı yaşadığı gözlemlendi. Bu çalışma, daha geniş örneklem gruplarıyla ve farklı hastanelerde yürütülecek gelecekteki uzun vadeli araştırmalara rehberlik edebilir.

Anahtar kelimeler: Tinnitus; gürültü maruziyeti; hemşire; odyometri; yoğun bakım

Radyolojik Görüntüleme Sırasında Hastaların Maruz Kaldıkları Radyasyon ve Radyasyon Dozu Hakkında Dönem III ve IV Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Bilgi Düzeyleri. *Adnan Özdemir, Sila Akalın, Atila Gözen, Ceyda Kurşun, Merve Sude Keçe, Sila Gökdemir*

Özet: Bu anket çalışmasının amacı, tıp fakültesi 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin, hastaların maruz kaldığı radyasyon ve radyasyon dozu hakkında bilgi düzeylerini ortaya koymaktır. Bu çalışma, tanımlayıcı ve kesitsel bir araştırma olup anket yöntemi (Google Form) kullanılarak gerçekleştirildi. Araştırma, Ocak 2025 - Şubat 2025 tarihleri arasında Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Sınıf 3 ve Sınıf 4 öğrencileri arasında yürütüldü. Araştırmada kullanılan veri toplama formunda 3 soru yaş, cinsiyet ve tıp fakültesindeki sınıfı ile ilgili iken kalan 22 soru katılımcıların radyolojik görüntüleme sırasında hastaların maruz kaldıkları radyasyon ve radyasyon dozu hakkındaki bilgi düzeylerini değerlendirmeye yönelik hazırlanmıştır. Ankete tıp fakültesi 3. Sınıf öğrencilerinden 101 kişi, 4. Sınıf öğrencilerinden 69 kişi olmak üzere toplam 170 öğrenci katılmıştır. Radyolojik görüntüleme yöntemlerinde radyasyon varlığı ile ilgili tüm öğrencilerin yanıtlarına bakıldığında, doğruluk oranları sıra ile ultrasonografi %96,5; röntgen %95,3; BT 91,2; MRI % 65,9; mamografi %62,9; anjiyografi %51,5 olarak bulundu. Sınıf 3 ve sınıf 4 öğrencileri sırasıyla ultrasonografinin %2 ve %2,9 oranında, manyetik rezonans görüntülemenin ise %30,7 ve %30,4 oranında radyasyon içerdiğini ifade etti. Radyasyonun etkisi ile ilgili olarak sorulan sorulardan ‘radyasyona maruziyet kısırlık yapar mı?’ sorusu 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0,005$). Diğer sorularda anlamlı bir fark saptamadı. Ayrıca alt ekstremitte arteriografide maruz kalınan doz sorusunda 3. Sınıf ve 4. Sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0,005$). Çalışmamız ve benzer çalışmalar gösteriyor ki hekimlerin radyasyon ve radyasyon içeren görüntüleme yöntemleri hakkındaki bilgi düzeyleri yeterli değildir. Bu konudaki bilgi düzeylerinin artırılması hastaların doğru ve yeterli tedavi görmesi açısından önem arz etmektedir. Bu konuyla ilgili ders sayısının artırılmasının ve mezuniyet sonrasında da hatırlatıcı eğitimlerin yapılmasının hekimlerin bilgi düzeyinin artırılması açısından faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Radyasyon; radyasyonun zararlı etkileri; hasta güvenliği; bilgi düzeyi

Tıp Fakültesi Öğrencileri için Tiroid Ablasyon Tedavileri Hakkında Bilgi Kaynağı Olarak Youtube Videoları. *Pelin Zeynep Bekin Sarıkaya, Fikret Tekin, Server Nur Damla Koç, Elif Nur Ekşi, Ceylin Cumur, İrem Ayaz*

Özet: Çalışmamızın amacı, YouTube™’daki tiroid ablasyonu ile ilgili içeriklerin bilimsel doğruluk, yararlılık ve hasta ile sağlık çalışanlarının bilgilendirme kalitesi açısından değerlendirmektir. Çalışma kapsamında tiroid ablasyon tedavileri ile ilgili detaylı bilgi sahibi olmayan tıp fakültesi öğrencileri tarafından YouTube™’daki videolar değerlendirilmiştir. YouTube™’a ilgili anahtar kelimeler yazılarak yapılan aramalarda, karşımıza çıkan 43 video değerlendirmeye alınmıştır. Bunlardan kriterlerimize göre dışlanan videolardan sonra, kalan 30 video incelenmiş; DISCERN ve GQS skalarında puanlanmıştır. DISCERN puanlarına göre 50 puanın altındaki düşük kaliteli yararsız içerikli videolar Grup 1 olarak, 50 puan üzeri videolar yararlı içerikli videolar Grup 2 olarak gruplandırıldı. Genel bilgiler (görüntülenme sayısı, uzunluğu, kaç gün önce paylaşıldığı, beğenilme sayısı, aldığı yorum sayısı) not edilmiş ve istatistiksel analiz yapılmıştır. Görüntülenme sayısı median (interquartile range) 2012(478-6877), videonun dakika biriminden süresi 2.47(1.55-5.78), video yükleneli kaç gün olduğu 1234(459-1611), videonun aldığı beğenilme sayısı 19(5-63), yorum sayısı 0(0-4) olarak saptandı. DISCERN skalası Grup 1 de 14 video, grup 2 de 16 video tespit edildi. Grup 1 ve 2 ile genel özellikler kıyaslandığında, video uzunluğu ile grup 1 ve 2 arasında istatistiksel bağlantı bulundu.(P <0.05) Grup 2 de video içerikleri daha uzundu. Diğer bulgular ile Grup 1 ve 2 arasında istatistiksel bağlantı bulunamadı. Günümüz teknolojisinde bilgiye ulaşmak kolay ancak doğru, güvenilir ve kaliteli bilgiye ulaşmak zor. Bunun için doktorlar ve akademik kurumlar, hastaları ve tıp fakültesi öğrencilerini bilgilendirilmesine katkı sağlayan, uygun süreli, yüksek kaliteli, güvenilir videolar sağlamalıdır. Profesyonel sağlık çalışanlarının, akademik kurumların daha fazla video yüklemesinin, tiroid ablasyon tedavileri hakkındaki YouTube™ videolarının kalitesini artıracığını düşünüyoruz.

Anahtar kelimeler: thyroid ablation, YouTube, DISCERN.

Koroner anjiyografi öncesi hastaların özgeçmişi, ek hastalıkları ve daha önceki koroner girişim hikayesi ile kaygı düzeyi arasındaki ilişki. *Hüseyin Kandemir, Melisa Yılankıran, Nizam Bal, Polat İsakoca, Sena Karakuş, Sümeyye Şahin*

Özet: Çalışma hastaların koroner anjiyografi öncesi kaygı düzeylerinin günlük kaygı düzeyleriyle farklılık gösterip göstermediği eğer gösteriyorsa bu farklılıkların hangi faktörlere bağlı olduğunun ortaya konması ve kaygının azaltılmasına yönelik hastaya özel neler yapılabileceğinin belirlenmesidir. Çalışma kesitsel ve prospektif bir çalışma olarak tasarlandı. Çalışmaya elektif olarak koroner anjiyografi planan 18 yaş üstü dahil edilme kriterlerine uyan 111 hasta dahil edilmiştir. Hastalardan yaş, cinsiyet, boy, kilo, özgeçmişi, ek hastalıkları kaydedildi. Durumluk anksiyete ölçüm formu (STAI FORM TX – I) ve Sürekli anksiyete ölçüm formu (STAI FORM TX – 2) dolduruldu. Tüm hastalarda sürekli kaygı puanı ortalamasının durumluluk kaygı puanı ortalamasından yüksek olması istatistiksel olarak anlamlı saptanmıştır ($p<0.001$). Hastaların durumluluk ve sürekli kaygı puanları arasında orta düzeyde pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=0.477$, $p<0.001$). Hastaların işlem öncesi durumluluk kaygı düzeyleri ile meslek grubu ile düşük düzeyde bir ilişki saptanırken ($r=-0.228$, $p=0.016$), koroner anjiyografi hikayesi ile durumluluk kaygı düzeyleri arasında orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=-0.360$, $p<0.001$). Süreklilik kaygı puanları ile cinsiyet arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanırken ($r=0.344$, $p<0.001$), hastaların mesleği ile süreklilik kaygı düzeyleri arasında düşük düzeyde anlamlı bir ilişki ($r=-0.194$, $p=0.042$) ve eğitim durumu ile süreklilik kaygı düzeyleri arasında orta düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır ($r=-0.345$, $p<0.001$). Hastalarda koroner anjiyografi öncesi kaygı halinin bulunduğu ayrıca, okur-yazar olmayan veya ilköğretim mezunu, obez ve kadın hastalarda anksiyetenin daha yüksek olduğu görülmüştür. Koroner girişim öncesi bireylerin kaygı düzeylerinin değerlendirilmesi, özellikle risk altındaki gruplarda psikososyal destek stratejilerinin planlanması açısından önemlidir.

Anahtar kelimeler: koroner anjiyografi; anksiyete; kaygı düzeyi; durumluluk kaygı; sürekli kaygı

Yeni Tanı Almış Non-dipper- Dipper'lı Hipertansiyon Hastalarında cQT İntervalinin Değerlendirilmesi. *Abdullah Açıkyürek, Muhammed Oğuzhan Karakaya, Sueda Sıla Şahin, Züleyha Yağmur Bolat, Elif Banu Hatal, Nesligül Yıldırım*

Özet: Bu çalışmada, yeni tanı almış hipertansiyonlu bireylerde dipper ve non-dipper alt gruplar arasında kalp hızıyla düzeltilmiş QT (QTc) süresi açısından anlamlı bir fark olup olmadığının araştırılması amaçlanmıştır. Çalışmaya Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Kardiyoloji Polikliniği'ne başvuran ve ambulatuvar kan basıncı izlemi (ABPM), elektrokardiyografi (EKG) ve ekokardiyografi (EKO) verilerine ulaşılan 18 yaş üstü, yeni tanı almış 41 hipertansiyon hastası dahil edilmiştir. Hastalar dipper ve non-dipper olarak iki gruba ayrılmış; QTc süreleri, yaş ve cinsiyet gibi değişkenlerle birlikte retrospektif olarak değerlendirilmiştir. İstatistiksel analizlerde bağımsız örneklem için t-testi ve Ki-kare testi kullanılmıştır. Non-dipper grupta QTc süresi dipper gruba kıyasla anlamlı düzeyde daha uzun bulunmuştur ($p = 0,001$). Yaş grupları arasında QTc süresinde klinik olarak dikkat çeken bir artış eğilimi gözlemlense de, istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır ($p = 0,549$). Non-dipper hipertansiyonlu bireylerde QTc uzamasının daha belirgin olması, bu hastaların aritmi riski açısından daha yüksek risk taşıdığını göstermektedir. Bu nedenle, düzenli EKG takibi ve bireyselleştirilmiş tedavi yaklaşımları önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Hipertansiyon; QTc süresi; Non-dipper; Dipper; EKG

Tıp Fakültesi Öğrencilerinde Mental Sağlık ve Fiziksel Aktivite İlişkisi. *Abdullah Müftüoğlu, Aslı Şenlik, Furkan Özdemir, Furkan Emre Doğan, Ömer Kağan Katrancı, Selin Aldemir, Oğuz Eroğlu*

Özet: Tıp Fakültesi öğrencileri yoğun eğitim programı ve klinik hasta yükünün getirdiği stres nedeniyle mental sağlık sorunlarına (Depresyon, anksiyete, stres bozukluğu gibi) daha fazla maruz kalmaktadır. Düzenli ve ölçülü fiziksel aktivitenin insanların hem bedensel hem de ruhsal sağlığı üzerine olumlu etkileri bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Tıp fakültesi öğrencilerinin mental sağlığı ile fiziksel aktivite arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Bu çalışma Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencileri üzerinde prospektif olarak yapıldı. Öğrencilerin mental sağlığı 21 soruluk Depresyon-Anksiyete-Stres (DASS-21) ölçeği, fiziksel aktivite düzeyi ise 7 soruluk kısaltılmış Uluslararası Fiziksel Aktivite ölçeği ile değerlendirildi. Sonuçlar SPSS 28.0 programı ile analiz edildi ve $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edildi. Çalışmaya 159 öğrenci dahil edildi. Bunların %51,6'sı kadın ve yaş ortalaması 21.28/yıl idi. Öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri "orta", depresyon düzeyleri "hafif", anksiyete "orta" ve stres düzeyleri ise "normal" olarak saptandı. Öğrencilerin fiziksel aktivite puanı ile depresyon ($r = -0.381$; $p < 0,01$), anksiyete ($r = -0.236$; $p < 0,01$) ve stres ($r = -0.328$; $p < 0,01$) puanı arasında anlamlı negatif korelasyon tespit edildi. Kadın öğrencilerin stres düzeylerinin erkek öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu saptandı ($p < 0.05$). Fiziksel aktivitenin öğrencilerin mental sağlığını olumlu etkilediğini ve özellikle depresyonla arasında güçlü bir negatif ilişki olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Mental sağlık, depresyon, anksiyete, stres, fiziksel aktivite

Anksiyete Tanısı Almış Hastalarda Hipertansiyon Riski *Sena Gül Aksoy, Fatma Büşra Özdoğan, Halit Kemal Soytürk, Mehmet Emin Öksüz, Eda Nur Kınal, Vedat Şimşek*

Özet: Bu çalışma anksiyete ve kan basıncı arasındaki ilişkiyi incelemek, hipertansiyon ve anksiyete arasındaki bağlantıyı bulmak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmamıza Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesi kardiyoloji polikliniğine başvurarak ambulator kan basıncı monitorizasyonu yapılan 53 hasta (%71,7 s kadın, %28,3 ü erkek) dahil edilmiştir. Bu hastalara ambulator kan basıncı monitorizasyonu yapıldıktan sonra yaygın anksiyete bozukluğu ölçeği (YAB-7) le 0-21 puan arasında anksiyete skorlaması yapılmıştır. Kan basıncı ve anksiyete skorları arasında Pearson korelasyon analizi, T test gibi istatistiksel analizler yapılmıştır. Bu analizler sonucunda kan basıncı ve anksiyete arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ancak hipertansiyonu olan diastolik dipper hastalarda ve hipertansiyonu olmayan ancak sistolik kan basıncı normale göre yüksek olan sistolik dipper hastalarda anksiyete skoru yüksek bulunmuştur. Yani anksiyetesi olan hipertansiyon hastalarında diastolik kan basıncı değerleri, anksiyetesi olan non-hipertansif hastalarda da sistolik kan basıncı değerleri geceleri anlamlı bir düşüş yaşamıştır. Bu düşüşün sebebin de geceleri kan basıncını etkileyecek stres faktörlerinin gündüz kan basıncını etkileyecek stres faktörlerine göre daha az olmasına bağlayabiliriz. Sonuç olarak her ne kadar anksiyete ve hipertansiyon arasında doğrudan anlamlı bir ilişki bulamasak da hipertansiyon hastası olan diastolik dipperlerde ve sistolik kan basıncı değer ortalama göre yüksek olan non hipertansif sistolik dipperlerde anksiyete skorunu yüksek bulmamız bize anksiyetenin kan basıncı üzerinde arttırıcı etkiye sebep olduğunu göstermektedir. Bu doğrultuda anksiyete ve stres faktörlerinin kontrol altına alınmasıyla hipertansiyonun da tedavi edilebileceğini düşünmekteyiz.

Anahtar kelimeler: Kan basıncı; anksiyete; hipertansiyon; ambulator kan basıncı monitorizasyonu

POSTER BİLDİRİLERİ

Çocukluk Çağında Efüzyonlu Otitis Mediaya Yaklaşım *Serap Köse, Sıla Doğan, Fatma Merve Cebeci, Emre Börekçioğlu, Durmuş Ali Korkmaz, Mahmut Kaan Güldür, Mahmut Salih Uyanık, Ziya Şencan*

Özet: Efüzyonlu otitis media, akut enfeksiyon bulgusu olmaksızın orta kulak boşluğunda sıvı birikimiyle karakterizedir. En yaygın çocukluk çağı hastalıklarından biridir. İşitme kaybı, denge sorunları, kulakta dolgunluk ve basınç hissi, çocukluk döneminde konuşma ve dil gelişiminde gecikme gibi bulgular ortaya çıkabilir. Seröz otitis media (SOM) için koruyucu, farmakolojik ve cerrahi yöntemler mevcuttur.

Anahtar kelimeler: Efüzyonlu otitis media; çocukluk çağı, işitme kaybı

Gebelik Fizyolojisi ve Multivitamin Kullanımı: Fizyolojik İhtiyaçlara Yönelik Bir Yaklaşım
İrem Polat, Mert Gürçan, Duha Yağız Eraslan, Kübra Öztürkmen, Mevlütcan Onaran, Dila Akçay Mehmet Efe Özlü Zehra Sema Özkan

Özet: Gebelik, fetusun uterusunda büyüyüp gelişmesine olanak sağlamak amacıyla hem maternal hem de fetal sistemlerin etkileşimini içeren karmaşık ve dinamik bir süreçtir. Annenin beslenme durumu, bu dönemde hem kendi sağlığını hem de fetüsün büyümesini etkileyen kritik bir faktördür. Endokrin, kardiovasküler, solunum, gastrointestinal, genitoüriner sistemlerde ve metabolizmada meydana gelen değişikliklerin maternal ve fetal etkileri kaçınılmazdır. Bu değişikliklerin doğuracağı olumsuz sonuçların bertaraf edilmesi düzenli doktor kontrolü ve gerekli vitamin-mineral takviyesi ile tesis edilebilmektedir. Meslek kuruluşlarının tavsiyeleri dikkate alındığında ülkemiz sağlık politikasında da her gebenin düzenli folik asit, demir ve D vitamini takviyesi alması önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Gebelik; multivitamin; demir; folik asit

Maymun Çiçeği (Mpox) Virüsü: Virolojisi, Epidemiyolojisi, Patogenezi, Kliniği, Tanı Yöntemleri, Korunma Ve Tedavi Yöntemleri *Mahmut Esat Erdoğan, Eren Berkay Gültekin, Neslihan Ölmez, Hilal Öztürk, Başak Sıla Toprak, Muhammed Emin Yavuz, Serdar Gül*

Özet: Maymun çiçeği virüsü (Mpox), zoonotik karakterli, insandan insana bulaşma potansiyeli olan ve 2022 sonrası global olarak yayılmasıyla, insanların da bundan daha sık bahsetmesiyle halk sağlığı açısından önem kazanmış çift zincirli bir DNA virüsüdür. Bu derlemede; virüsün virolojik yapısı, patogenezi mekanizmaları, klinik belirtileri, tanı yöntemleri, korunma ve tedavi stratejileri güncel literatür ışığında kapsamlı şekilde ele alınmıştır. Maymun çiçeği virüsünün genomik çeşitliliği, enfeksiyon dinamikleri ve evrimsel adaptasyonları incelenmiş; özellikle 2022 salgınının cinsel temas ağırlıklı yayılım paternine sahip olmasına, yeni bir pandemi oluşturma ihtimali olup olmadığına vurgu yapılmıştır. Tanı algoritmalarında PCR'ın önemi, serolojik testlerin rolü ve yeni moleküler yaklaşımlar değerlendirilmiştir. Ayrıca antiviral ajanlar ve aşı stratejileri başta olmak üzere mevcut ve potansiyel tedavi yöntemleri de irdelenmiştir. Bu kapsamda, maymun çiçeği virüsünün mevcut küresel sağlık sistemlerine etkisi, gelecekteki olası salgınların önlenmesi açısından ele alınarak, multidisipliner mücadele stratejilerinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Maymun çiçeği, Mpox, Orthopoxvirus, viroloji, patogenezi, tanı yöntemleri, antiviral tedavi, aşı, salgın, halk sağlığı

Malign Hipertermi *Glnida Gral, Zehra Beril Mahmutoğlu, Kadir Karademir, Murat Ertuğrul Şirin, Delfin Duru Yıldız, Aleyna Koğyiğit, Ahmet Yılmaz, IŞın Genęay*

zet: Malign Hipertermi (MH),genetik yatkınlığı olan (RYR1 genine bozukluk olan) kiŐilerde bazı anestezi ajanların (zellikle süksinilkolin ve uğucu anestezi kler) tetikleme siyle ortaya ęıkan bir farmakogenetik bozukluktur. Tanısı ilk olarak 1960’larda ortaya konulan bu hastalık, iskelet kaslarında kontrolsüz bir metabolik aktivite artıŐına yol ağarak hızlı bir Şekilde vücut sıcaklığının yükselmesine, kas sertliğine ve diğer ciddi komplikasyonlara neden olabilir. Bu hastalığın tedavisinde en etkili ilaç Dantrolen’dir. Dantrolen, RyR1 proteinine bağlanarak aşırı kalsiyum salınımını engelleyen ve kas sertliği ile yüksek ateŐi kontrol altına alan spesifik bir ilağtır. Bununla beraber hastalığı tetikleyen anestezi klerde kesilmelidir. Aynı zamanda tedavi edilirken hipertermiyi kontrol altına almak için soğuk serum ve buz torbaları kullanılmalıdır. MH beraberinde hipoglisemi ve hiperkalemiyi de getirebilir bunun önlenmesi için hastaya glikozla birlikte insülin verilmelidir. İnsülin hücre iğine potasyum giriŐini artırır. Sonuç olarak MH erken tanı ve uygun tedavi ile yönetilebilen ciddi bir durumdur. Anestezi uygulayan sağlık profesyonellerinin bu konuda bilinęli ve hazırlıklı olmaları, hastaların güvenliği için hayati önem taşımaktadır. Genetik yatkınlığı olan bireylerin belirlenmesi ve tetikleyici ajanlardan kağınılması, MH krizlerinin önlenmesinde kritik rol oynar.

Anahtar kelimeler: Malign hipertermi, RYR1 geni, anestezi ajan

Çocukluk Çağı Miyopisine Güncel Yaklaşım *Enes İnce, Emine Fatmanur Erkmən, Zafer Uzun, Dilan Tekbalkan, Zeliha Akbaş, Osman Eray Avluklu, Elif Çakmak, Erdem Dursun*

Özet: Miyopi, çocukluk çağında başlayarak hızla ilerleyebilen ve görme kaybına yol açabilen yaygın bir refraksiyon kusurudur. Genetik yatkınlık ve çevresel faktörlerin etkileşimiyle gelişen bu durum, özellikle uzun süreli yakın mesafe çalışmaları ve yetersiz dış ortam maruziyeti ile ilişkilendirilmiştir. Küresel miyopi prevalansı artmakta olup, 2050 yılına kadar dünya nüfusunun yarısının bu durumdan etkilenmesi beklenmektedir. Bu artış, miyopiyi sadece bir görme kusuru olmanın ötesinde önemli bir halk sağlığı sorunu haline getirmiştir. Miyopinin ilerlemesi retina dekolmanı, glokom ve makula dejenerasyonu gibi ciddi komplikasyonlarla ilişkilidir. Erken tanı ve müdahale bu risklerin azaltılmasında kritiktir. Miyopi kontrolü amacıyla geliştirilen tedavi stratejileri farmakolojik (özellikle düşük doz atropin damlaları), optik (ortokeratoloji lensleri, multifokal lensler, DIMS gözlük camları) ve çevresel (açık hava aktivitelerinin artırılması, yakın çalışmanın sınırlandırılması) yaklaşımları kapsamaktadır. Ayrıca, son dönemde kırmızı ışık tedavisi (RLRL) de miyopi progresyonunu yavaşlatmada umut vadeden bir yöntem olarak öne çıkmaktadır. Türkiye ve dünya genelindeki epidemiyolojik veriler, miyopinin kız çocuklarında ve kentsel bölgelerde daha sık görüldüğünü ortaya koymaktadır. Eğitim süresi, doğum sırası, etnik köken ve sosyoekonomik durum gibi faktörler de riskle ilişkilidir. Miyopiye karşı etkili müdahale ve takip, multidisipliner bir yaklaşım gerektirmekte olup, bireyselleştirilmiş tedavi planlarının oluşturulması gerekmektedir.

Anahtar kelimeler: Miyopi, çocuk, tedavi

Alt Konka Hipertrofisinde Uygulanan Cerrahi Yöntemler *Zeynep Tuncer, Zahide Kaya, Melih Kaman, Muhammed Efe Alpdoğan, Ceyda Kürkçü, Metin Gökçek, Eren Uslu, Ela Cömert*

Özet: Alt konka hipertrofisinin tedavisinde kullanılan birçok cerrahi yöntem ve uygulanacak tekniği belirleyen birçok faktör vardır. Alt konka cerrahisi ile ilgili birçok literatür bulunmaktadır, ancak farklı yaklaşımlar arasında karşılaştırmalı çalışmalar nadirdir. Alt konkanın anatomisi, hipertrofinin kemikle mi yoksa mukozayla mı daha fazla ilişkili olduğu, hipertrofinin derecesi, daha ön veya arkada mı olduğu, önceki müdahalelere verilen cevap, mevcut ekipman ve cerrahın tercihi cerrahinin tipini belirleyen ana faktörlerdir. Alt konka cerrahisinde kullanılan ana cerrahi teknikler submukozal elektrokoterizasyon, total veya parsiyel turbinektomi, medial flep turbinoplasti, submukozal rezeksiyon (cerrahi veya mikrobebrider ile), outfraktür (konka kemiğinin kırılması), radyofrekans ablasyon yöntemi, mikrobebrider yardımcı türbinoplasti ve Diyot lazer cerrahisi olarak sıralanabilir. Bu derlemede alt konka cerrahisinde uygulanan cerrahi yöntemler incelenerek karşılaştırmalı çalışmalar sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Alt konka, hipertrofisinde, cerrahi

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar *Hakan Bayraktar, Mehmet Erdem Güzel, Tuncay Muhtaroğlu, Sevgi Kovancı, Zehra Besni, Gizem Kısmet, Denizay Karakuş, Devrim Tuğlu*

Özet: Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH), patojenlerin cinsel temas yoluyla bulaşması sonucu gelişen enfeksiyonlardır. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, her yıl 15-49 yaş arası yaklaşık 374 milyon kişide klamidya, bel soğukluğu, frengi ve trikomonas enfeksiyonları görülmektedir. Ayrıca, 500 milyondan fazla kişi Herpes Simpleks Virüsü (HSV) ve 290 milyondan fazla kadın Human Papilloma Virüsü (HPV) ile enfektidir. Risk faktörleri arasında korunmasız cinsel ilişki, çoklu partner, düşük sosyoekonomik düzey ve kötü hijyen yer alır. Çalışmada, başlıca CYBH etkenleri olan *Mycoplasma genitalium*, Hepatit C, Herpes, Frengi (Sifiliz), Gonore, Klamidya, Trikomoniasis ve diğer nadir hastalıklar tanı ve tedavi yaklaşımlarıyla ele alınmıştır. Tanı yöntemleri arasında nükleik asit amplifikasyon testleri (NAAT), serolojik testler, kültür ve mikroskopik incelemeler bulunur. Tedavi, etkene özgü antibiyotik veya antiviral ajanlarla yapılır. Örneğin; frengi için benzatin penisilin, herpes için asiklovir; klamidya ve LGV için doksisisiklin önerilir. Ayrıca genital siğiller, bakteriyel vajinozis, mantar enfeksiyonları ve paraziter hastalıklar gibi ek klinik tablolar da kapsamlı şekilde incelenmiştir.

Bu derleme, cinsel yolla bulaşan enfeksiyonları, güncel tanı ve tedavileri içermektedir.

Anahtar kelimeler: Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar, klinik, tedavi

Öksürük Varyant Astım *Emir Yeğen, Sait Buğra Bolat, Alperen Civelek, Melike Karasakal, Şara Şentürk, Mikail Kılınç, Gökhan Delimehmetoğlu, Aydanur Ekici*

Özet: Öksürük Varyant Astım (ÖVA), astımın öksürük şeklinde görülen bir varyantıdır. Genellikle, gece veya sabah erken saatlerde artan, kronik ve uzun süreli öksürükle karakterizedir. En önemli özelliği, bronkodilatörlere (hava yolu genişletici ilaçlar) yanıt vermesidir. Çoğu zaman alerjik rinit ve astım arasında bir ilişki bulunur. Risk faktörleri arasında genetik yatkınlık, çevresel faktörler ve sigara yer alır. ÖVA'nın patofizyolojisi, hava yolu inflamasyonu ve hiperreaktivitesiyle ilişkilidir. Tanı, klinik bulgular ve özellikle bronş provokasyon testleriyle konulmaktadır. Tedavi, inhaler kortikosteroidler, beta-agonistler gibi ilaçlarla yapılır. Son yıllarda biyolojik tedaviler de tedavi seçenekleri arasında yer almıştır.

Anahtar kelimeler: Öksürük, astım, tanı ve tedavi

Gebelikte Aşılama Uygulamaları *Emircan Cebe, Aysu Sena Varlık, Yusuf Emre Erinmez, Eda Cihan, İlayda Afşar, Furkan İmal, Buse Karadaş, Cemile Dayangan Sayan*

Özet: Gebelikte aşılama, hem anne hem de fetusu belirli enfeksiyonların morbiditesinden korur. Ayrıca doğumdan sonra bağımsız olarak edinilen aşı ile önlenabilir enfeksiyonlara karşı yenidoğan pasif koruma sağlayabilir. İdeal olarak aşılamalar gebe kalmadan önce yapılmalıdır, ancak gebelik sırasında uygulama da bazı durumlarda endikedir. *Toksoidler, inaktive aşılar ve immünglobulin preperatları*, tercihen ilk trimester sonrasında gebeliğin ikinci ve üçüncü trimesterinde uygulanması önerilmekle birlikte erken uygulanması açısından tıbbi bir endikasyon varlığında ilk trimesterde de uygulanabilirler. İkinci trimestere kadar beklemenin amacı ilk trimesterde gelişebilecek abortus, konjenital malformasyonlar gibi komplikasyonlar varlığında aşının gereksiz suçlanmasını önlemektir. *Canlı aşılar* fetus için potansiyel enfeksiyon riski taşırlar. Henüz canlı aşıya bağlı gelişmiş konjenital anomali bildirilmiş olmamakla birlikte, fetal hasar riski kesin olarak dışlanamayacağından, gebede ciddi morbidite ve mortalite ile ilişkili doğal bir enfeksiyona maruz kalma riski bulunmadığı sürece, gebelik sırasında canlı aşılarda kullanımı önerilmez. Yalnızca polio ve sarı humma aşıları yüksek riskli bölgelere seyahat edecek kişilere önerilir. Canlı aşı uygulanmış kadınlara aşidan sonra 1 ay gebe kalmamaları yönünde danışmanlık verilmelidir. Bazı aşılarında bulunan civalı koruyucular ile ilgili tartışmalar devam etmektedir. Civa içeriğinin fetusa toksik olduğuna dair bilimsel veri yoktur. Hastalık Kontrol ve Önleme-Bağışıklama Uygulamaları Komitesi civalı koruyucu içeren aşılarından kaçınılmasını önermemektedir. Tetanoz toksoid ve azaltılmış difteri toksoid (Td) ile aşılama ve inaktive influenza aşıları gebelik sırasında rutin olarak tavsiye edilir. Bu derlemede gebelikte uygulanması önerilen, gerekli görüldüğünde uygulanan ve uygulanması kontraendike olan aşılar gözden geçirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Aşılama, gebe, koruma

Mikrorna'nın Tanımı, İşlevi Ve Kanser İle İlişkisi *Mihriban Akgül, İsmail Umut Çayırhan, Asya Aksungur, Firdevs İpçioğlu, Eda Keskin, Nesrin Şenbil*

Özet: MikroRNA (miRNA)'lar protein kodlanmayan, transkripsiyon sonrası gen ekspresyonunu düzenleyen küçük endojen RNA'lardır. Hedef messenger RNA (mRNA) 'ya bağlanan miRNA'lar, mRNA'nın translasyonunun baskılanmasına veya stabilitesinin bozulmasına neden olurlar. Bu nedenle hücre döngüsünün düzenlenmesi, enflamasyon, stres yanıtı, hücre farklılaşması, göçü ve apoptoz gibi hücresel süreçlerde miRNA'lar önemli rol oynarlar. Araştırmalar, miRNA'nın bu fonksiyonları nedeniyle pek çok hastalığın patofizyolojisinde rol oynadığını saptamıştır. Bu derlemede miRNA'ların tarihçesi, tanımı, işlevi, biyogenezi özetlenmiştir. miRNA'ların kanser oluşumu, ilerlemesi ve tedavisi ile ilişkisi sunulmuştur

Anahtar kelimeler: miRNA, kanser, mRNA, biyogenezis

ImageJ Programının Mikroskoptaki Yeri *Tülay Mortaş, Azra Savran, Betül Sırakaya, Efe Göktuğ Küsme, Irmak Akkaya, Murat Demire, Mustafa Eker, Özge Yanardağ, Şeyma İrem Gürsoy, Zeynep Sıla Çarpar*

Özet: Mikroskop, mikro yapıların büyütülerek detaylı bir şekilde incelenmesini sağlayan temel bir görüntüleme cihazıdır. ImageJ, mikroskop ile görüntülenen dokuların ölçüm, filtreleme ve segmentasyon gibi işlemlerini, etkin bir biçimde gerçekleştirerek, araştırmacılara zaman kazandırmakta ve daha güvenilir sonuçlara ulaşmalarını sağlamaktadır. ImageJ, Wayne Rasband tarafından National Institutes of Health (NIH) bünyesinde geliştirilen, açık kaynaklı bir görüntü analiz yazılımıdır. Java tabanlı olması, farklı işletim sistemlerinde çalışabilmesini ve genişletilebilir eklenti desteğiyle özelleştirilebilmesini sağlamaktadır. Hücre ve doku analizlerinden uzunluk ölçümü, hücre sayımı ve ultrayapısal değerlendirmelerde kullanılmaktadır. Ücretsiz olması, kolay erişilebilirliği, basit ara yüzü ve geniş kullanıcı topluluğuyla, ImageJ bilimsel araştırmalarda önemli bir araç haline gelmiştir. Avasküler bir doku olan kornea, kornea epiteli, Bowman membranı, kornea stroması, Descemet membranı ve kornea endoteli olmak üzere beş tabakadan oluşmaktadır. Kornea epitelinde hücre sayımı ve uzunluk ölçümünü ImageJ ile gösterdik. Bu ölçümler için belli başlı komutları izlememiz gerekmektedir. Mikroskopik görüntülerdeki objektif ölçümüyle avantaj sağlaması dışında, çalışmalar ImageJ'nin biyomedikal araştırmalarda ve diğer bilimsel alanlarda güvenilir ve etkili bir araç olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: ImageJ; ışık mikroskobu; kornea; kornea epiteli

Otofaji: Hücresel Yenilenme Mekanizması ve Hastalıklar Üzerindeki Rolü *Hüsnüye Nur Kılıç, Melisa Güngör, Semra Mutlu, Çağrı Korkut, Hasan Melih Özkan, Semih Ekici, Pınar Albayrak, Emel Akbaba*

Özet: Otofaji, hücrelerin kendi bileşenlerini lizozomal yolla parçalayıp geri dönüştürerek enerji ve yapı taşları elde etmesini sağlayan, temel bir hücresel süreçtir. Otofaji bir hayatta kalma stratejisi olduğundan, hücreye enerji ve besin desteği sağlar, toksik madde birikimini ve hücresel hasarı azaltır; dolayısıyla hücre ölümünü engeller. Ayrıca, hücrede kalite kontrol mekanizmasının sürdürülebilirliğini sağlar. Otofaji, hem bazal düzeyde, hem de açlık, oksidatif stres, hipoksi ve enfeksiyon gibi stres durumunda hücrelerin hayatta kalmasını destekler. Temel olarak, otofaji hücrelerin hayatta kalma mekanizmalarından biridir. Ancak, aşırı düzeyde veya kontrolsüz gerçekleşmesi durumunda, hücreye zarar vererek hücre ölümüne yol açabilmektedir. Bu çift yönlü etkisi nedeniyle otofaji, birçok hastalığın patofizyolojisinde önemli bir yer tutar. Otofaji, kanserin erken evrelerinde hücresel kalite kontrolü sağlayarak tümör oluşumunu baskılamak, ilerleyen evrelerde, kanser hücrelerinin stres altında hayatta kalmasını ve yayılmasını destekleyerek, tümör progresyonuna katkıda bulunabilir. Klinik çalışmalarda, klorokin ve hidroksiklorokin gibi otofaji inhibitörlerinin, tümör hücre ölümünü indükleyebildiği gösterilmiştir. Bozulmuş otofaji, Alzheimer ve Parkinson gibi nörodejeneratif hastalıklarla da ilişkilidir. Otofajinin artırılması, A β , tau, α -sinüklein gibi toksik proteinlerin uzaklaştırılması yoluyla hastalık progresyonunun yavaşlatılmasına katkı sağlayabilir. Kardiyovasküler sistemde otofaji, özellikle yüksek enerji ihtiyacı olan kardiyomiyositlerde temel bir koruyucu mekanizma olarak işlev görür. Ancak, kardiyak hipertrofi, kalp yetmezliği ve iskemi/reperfüzyon gibi durumlarda otofaji hem koruyucu hem zararlı etkiler gösterebilmektedir. Metabolik hastalıklarda otofaji, pankreatik beta hücre fonksiyonları, insülin duyarlılığı, inflamasyon ve lipid birikimi gibi süreçlerin düzenlenmesinde kritik rol oynar. Liraglutid gibi farmakolojik ajanlar ile otofajinin modülasyonu, tedaviye yardımcı olabilir. Bağışıklık sisteminde ise otofaji; patojenlerin eliminasyonu, inflamasyonun kontrolü ve T/B lenfosit gelişimi gibi çok sayıda immünolojik süreçte rol oynar. Bu mekanizmanın bozulması, otoimmün hastalıkların gelişimine zemin hazırlayabilir. Otofaji, özellikle uzun süreli açlık gibi fizyolojik uyarıcılarla aktive olur. Bu durumda, AMP-aktif protein kinaz (AMPK) aktivitesinde artış ve mTOR sinyal yolunun baskılanmasıyla otofajik süreçler tetiklenir. Sonuç olarak, otofajinin artırılması veya baskılanması, hastalığın türüne ve evresine göre şekillenen, umut vadeden bir tedavi stratejisi olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar kelimeler: Nörodejeneratif hastalıklar; neoplazmalar; kardiyovasküler hastalıklar; metabolik hastalıklar; bağışıklık sistemi.

Akut Apandisit: Patogenez, Tanı Ve Yönetime İlişkin Güncel Yaklaşım *Görkem Yarkın Alp, Pınar Bozbıyık, Hidayet Kadir Köykolü, Zeynep Bülbül, Ayşe Demir, Furkan Çırakoğlu, Ali Eren Özkadif, Bekir Aydoğan, Faruk Pehlivanlı*

Özet: Akut apandisit, dünya çapında en yaygın abdominal acillerden biridir. Akut apandisit nedeni; son birkaç dekatta çok az ilerleme kaydedilmesi nedeniyle yeterince anlaşılmamıştır. Akut karınla gelen herhangi bir hastada apandisit olasılığının göz önünde bulundurulması gerektiğinden, güvenilir preoperatif tanı elde etmek hala bir zorluktur. Biyobelirteçler ve görüntüleme, anamnez ve fizik muayeneye yardımcı tanımlar olsa da, klinik değerlendirme hala tanıda asıl unsurdur. Basit ve karmaşık (gangrenöz ya da perfore) inflamasyona dayalı yönetimi sınıflandırmak için klinik bir sınıflandırma kullanılır, ancak birçok hastada tanıda belirsizlikler yaşanır. Hastalığın seyrinde gözlenen bir ayrım, bazı basit apandisit vakalarının kendiliğinden sınırlanabileceğini veya yalnızca antibiyotiklere yanıt verebileceğini, diğer bir türün ise genellikle hasta hastaneye ulaşmadan önce perfore olduğunu göstermektedir. Ölüm oranı düşük olsa da, karmaşık hastalıkta ameliyat sonrası komplikasyonlar yaygındır. Biz de son 11 yıllık literatürü tarayarak hastalara yönelik patogenez, modern tanı ve gelişen yönetim stratejileri konusunda mevcut bilgileri tartışıyoruz.

Anahtar kelimeler: Akut apandisit; apendiks; güncel yaklaşım

Kornea Yetmezliği Ve Tedavi Yöntemleri *Hakan Döveroğlu, Nazmiye Cansu Özer, Elif Ilgın Dağ, Ece Cihan, Elif Nazlı Erciyas, Zeliha Ülkü Şahin, Mehmet Talha Bayar, Zafer ONARAN*

Özet: Kornea, gözün dış yüzeyinde yer alan ve görsel netlik için kritik öneme sahip şeffaf bir yapıdır. Enfeksiyon, distrofiler, travmalar ve dejeneratif hastalıklar gibi nedenlerle görme yetisi ciddi şekilde etkilenebilir ve bu durum kornea yetmezliği olarak tanımlanır. Bu durum ciddi görme kayıplarına neden olur ve tedavi gerektirir. Bu bağlamda, tam kat kornea nakli (penetran keratoplasti) geleneksel bir yöntemken, günümüzde sadece hasarlı katmanlara yönelik uygulanan katman bazlı cerrahiler (lameller keratoplasti) daha sık tercih edilmektedir. Kök hücre temelli tedaviler, özellikle limbal kök hücre nakilleri, limbal yetmezlik durumlarında etkinlik göstermekte; embriyonik, indüklenmiş pluripotent ve amniyotik mezenkimal kök hücreler ise alternatif kaynaklar sunmaktadır. İleri düzey vakalarda ise keratoprotezler devreye girmekte, Boston Keratoprosteti gibi cihazlar ile başarılı sonuçlar alınmaktadır. Ayrıca, biyomühendislik temelli yapay kornea çalışmaları, optik geçirgenlik, biyouyumluluk ve mekanik dayanım açısından gelecek vaat etmektedir. Kornea nakillerinde donör bulmanın sınırlılığı, yeni hücrel ve yapay alternatiflere olan ilgiyi artırmıştır. Sonuç olarak, kornea yetmezliğinin yönetiminde cerrahi tekniklerin evrimi, hedefe yönelik yaklaşımlar ve rejeneratif tıbbın katkılarıyla önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Anahtar kelimeler: kornea nakli; keratoplasti; keratoprotez; kök hücre uygulamaları; biyomühendislik.

Türkiye'deki Koroner Arter Hastalığı Sıklığı Ve Risk Faktörleri *Melih Berat İşbilir, Öykü Ferah, Birnur Demirdağ, Gülcan Türker, Esmâ Şen, Yiğit Aslıyüksek, Başak Yılmaz, Aslı Aydın, Kevser Peker*

Özet: Koroner arter hastalığı (KAH), Türkiye’de önemli bir halk sağlığı sorunudur ve sıklığı yaş, cinsiyet ve yaşam tarzı faktörlerine göre değişiklik göstermektedir. 1997-2007 yılları arasında yapılan çalışmalarda, 30 yaş ve üzerindeki bireylerde KKH prevalansı erkeklerde %5,1-%17,4, kadınlarda %3,7-%8,3 arasında bulunmuştur. TEKHARF çalışmasına göre 45-54 yaş grubunda prevalans %6 iken, 65 yaş ve üzeri bireylerde %28’e kadar çıkmaktadır. Sigara kullanımı, Türkiye’de erkeklerde %55,9, kadınlarda %15,3 oranında raporlanmış ve sigara kullanımının KAH kaynaklı ölümlerde %29 oranında etkili olduğu gösterilmiştir. Hipertansiyon ise erişkin nüfusta %30,3 oranında görülmekte, kadınlarda erkeklere göre daha yüksek prevalans göstermektedir. Türkiye’de hiperkolesterolemi oranı erkeklerde %11, kadınlarda %14 olarak belirlenmiş ve yüksek LDL kolesterol düzeylerinin KAH riskini artırdığı saptanmıştır. Diyabet sıklığı %20-31 arasında değişmekte olup, diyabetli bireylerde KAH riski 2-6 kat daha fazladır. Obezite oranı ise kadınlarda %29,9, erkeklerde %12,9’dur; bu durum, özellikle abdominal obezite ile birlikte KAH riskini artırmaktadır. Alkol tüketimi, Türkiye’de erkeklerde %19,3, kadınlarda %5,3 oranında raporlanmıştır. Hafif-orta düzeyde alkol tüketiminin KAH riskini azaltabileceği öngörülmekle birlikte, aşırı alkol kullanımı kardiyovasküler sağlık üzerinde olumsuz etkilere yol açmaktadır. Fiziksel inaktivite, Türkiye’de erişkinlerin %48’ini etkilemekte ve bu durum, obezite, hipertansiyon ve insülin direnci gibi KAH risk faktörlerine zemin hazırlamaktadır. Beslenme alışkanlıkları açısından, günlük sodyum tüketimi önerilen seviyenin iki katı olup, sağlıksız diyetler de KAH sıklığını olumsuz etkilemektedir. Obstrüktif uyku apnesi (OSA) Türkiye’de KAH ile birlikte sık görülmekte ve koroner olay riskini artırmaktadır. Kronik inflamasyon, hs-CRP gibi biyobelirteçler üzerinden KAH gelişiminde etkili olmakta, Türkiye’de yapılan çalışmalarda sistemik inflamasyonun KAH ile ilişkili olduğu gösterilmiştir. Sonuç olarak, Türkiye’de KAH sıklığı yaşla birlikte artmakta ve risk faktörlerinin yaygınlığı bu hastalığın toplum sağlığı üzerindeki etkisini güçlendirmektedir. Koruyucu önlemler, yaşam tarzı değişiklikleri ve risk faktörlerinin etkin yönetimi, KAH sıklığının azaltılmasında kritik rol oynamaktadır.

Anahtar kelimeler: Koroner arter hastalığı; risk faktörleri; sıklık

Varicella Zoster Virüsü Tunay Aksoy, Çınar Apak, Işıl Çetinöz, Fatma Sena Doğan, Yusuf Emre Duran, Hatice İrem Erol, Aslı İlhan, İrem Nur Şahbaz, Ceydanur Yurdakul, Esra Peker, Birgül Kaçmaz

Özet: Varisella, varicella-zoster virüsünün (VZV) neden olduğu akut bir bulaşıcı hastalıktır. Varisella ile birincil enfeksiyon varisella (suçiçeği), tekrarlayan enfeksiyon herpes zoster (zona) ile sonuçlanmaktadır. VZV, zarflı, DNA virüstür. Virüs farinkste çoğalır, dolaşıma girer ve cilde ve diğer organlara yayılarak enfeksiyon tablosunu oluşturur. Belirtileri kaşıntılı döküntü, ateş, halsizlik, baş ağrısı ve miyalji gibi semptomlardır. Suçiçeğinin ayırt edici klinik özelliği; farklı evrelerde seyreden, eritematöz bir tabanla çevrili kaşıntılı, makülopapüller, veziküller ve kabuklardan oluşan karakteristik deri döküntüsüdür. Deri lezyonları genellikle gövde veya yüzde başlamaktadır. En sık komplikasyonları; cilt lezyonlarının sekonder bakteriyel enfeksiyonu, pnömöni, menenjit, ensefalittir. Herpes zoster unilateral veziküler lezyonlarla karakterize bir hastalıktır. En çok torasik ve lumbal dermatomları tutmaktadır. Hastalığın erken aşamalarında, eritematöz (kızarıklık) ve makülopapüler döküntüler ortaya çıkar ve zamanla büyük veziküler lezyonlara dönüşmektedir. Herpes zosterin en yaygın komplikasyonu postherpetik nevraljidir (PHN). Herpes zoster ve suçiçeği tanısı genellikle hastalık öyküsü ve fiziksel muayene ile konulmaktadır. VZV, suçiçeği ve zona lezyonlarında veziküler sıvıda PCR ile gösterilmektedir. Tedavide 5-7 gün boyunca asiklovir günde 5 kez 800 mg, valasiklovir günde üç kez 1g önerilmektedir. VZV primer enfeksiyonundan korunmanın en önemli yolu aşılamadır. 12 ay- 12 yaş arası çocuklar da aşı 2 doz (her biri 0,5 ml) deri altına, en az 3 ay arayla uygulanmaktadır. 13 yaş ve üzeri bireyler, tek antijenli suçiçeği aşısı 2 doz (her biri 0,5 ml), 4- 8 hafta arayla deri altına uygulanmaktadır. Günümüzde iki ana zoster aşısı bulunmaktadır: Zoster Vaccine Live (ZVL), Recombinant Zoster Vaccine (RZV – Shingrix). RZV 50 yaş ve üzerinde iki doz şeklinde 2 ila 6 ay arayla uygulanır.

Anahtar kelimeler: Varicella-zoster virüs, suçiçeği, zona zoster, aşılama.

Pulmoner Tromboembolide Uzun Süreli Tedavi *Betül Nergiz, Edanur Karacür, Figen Gümüştekin, Havin Bayrakdar, Mehmet Kalkan, Rana Çelik, Serhat Çiçek, Mehmet Savaş Ekici*

Özet: Pulmoner emboli, ciddi mortalite riski taşıyan ve genellikle derin ven trombozu ile ilişkili bir durumdur. Tedavinin temelini antikoagülanlar oluşturur ve ilk 3 aylık tedavi, nüks riskini %90 oranında azaltır. Ancak tedavi süresinin uzatılması kararı; hastanın kanama riski, pulmoner embolinin nedeni ve nüks etme potansiyeli gibi faktörlere bağlıdır. Nüks riski; pulmoner embolinin provoke edilip edilmediğine, risk faktörlerinin geçici veya kalıcı olmasına göre değişir. Kalıcı risk faktörü olan ya da antifosfolipid sendromlu hastalarda nüks oranı yüksektir ve genellikle ömür boyu tedavi önerilir. Geçici risk faktörü olanlarda ise tedavi 3-6 ayla sınırlı kalabilir. Sebepsiz (idiyopatik) pulmoner emboli geçiren hastalarda ise süresiz tedavi düşünülmelidir. Antikoagülan tedavinin uzatılmasında en önemli risk, majör kanamadır. Özellikle yaşlı, kanama öyküsü olan, kanserli ya da eşlik eden hastalığı olan bireylerde bu risk yüksektir. Uzun dönem tedavi kararı bireysel risk-yarar dengesi çerçevesinde alınmalıdır. D-dimer düzeyi gibi bazı laboratuvar testleri ve rezidüel trompu gibi görüntüleme bulguları, nüks riskini değerlendirmede yardımcı olabilir; ancak tek başına karar verdirici değillerdir. Direkt oral antikoagülanlar, uzun dönem tedavide etkili ve güvenlidir. Ayrıca aspirin, statinler ve sulodexide gibi ajanlar; antikoagülanlara alternatif veya destek olarak önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Pulmoner emboli; venöz tromboembolizm; antikoagülan tedavi; uzun süreli tedavi; risk faktörleri

Alerjik Rinit Sude Naz Arısoy, Samed Ataseven, Eren Çetinarslan, Sude Emine Çolak, İmen Dağ, Muhammed Efe Karadugan, Fatma Kocabaş, Emine Melek Yücel, Dilek Azkur

Özet: Alerjik rinit, çevresel alerjenlere karşı bağışıklık sisteminin IgE aracılı yanıtı sonucu gelişen, burun akıntısı, hapşıırma, burun tıkanıklığı ve kaşıntı gibi semptomlarla karakterize yaygın bir hastalıktır. Son yıllarda prevalansında artış gözlemlenmiş, özellikle çocuklarda önemli bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Hastalığın gelişiminde genetik yatkınlıkla birlikte çevresel faktörler ve mikrobiyomdaki değişiklikler etkili rol oynamaktadır. Alerjik rinit; aralıklı ve kalıcı olarak ikiye ayrılırken, fenotipik olarak izole rinit, rinastemik ve polisensitize formlarda sınıflandırılmaktadır. Ayrıca Th2 baskın, eozinofilik ve Th2-dışı gibi endotipik ayrımlar, kişiye özel tedavi yaklaşımlarının temelini oluşturmaktadır. Tanıda deri prik testi, nazal provokasyon testleri, burun endoskopisi ve serum IgE testleri kullanılır. Ayırıcı tanıda ise özellikle vazomotor rinit, viral rinit ve yapısal burun hastalıkları dikkate alınmalıdır. Tedavide farmakolojik seçenekler arasında antihistaminler, intranazal glukokortikoidler ve lökotrien reseptör antagonistleri yer alırken, tedaviye dirençli olgularda cerrahi yöntemler ve immünoterapi uygulanmaktadır. Ayrıca çevresel alerjenlerden kaçınma, hastalık yönetiminde önemli yer tutar. Alerjik rinitin fenotip ve endotip temelli değerlendirilmesi, tedavi başarısını artırmakta ve yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar kelimeler: Alerjik rinit; IgE; immün yanıt; deri prik testi; antihistamin

Mavi Işığın Sağlığımız Üzerine Etkileri *Muhammed Enes Yüksel, Furkan Türk, Serpil Sarıöz, Muhammed Hüseyin Üküş, Emirhan Özkan, İrem Kaymakçı, Akın Efe Ersoy, Nurgül Örnek*

Özet: Mavi ışık insan gözünün görebildiği ışık spektrumunda yer alan en kısa dalga boyuna ve yüksek enerjiye sahip olan ışıktır. Mavi ışık elektronik aletler ve güneşten kaynak alır ve kendi içinde iyi ve kötü olarak ikiye ayrılır. Teknolojik aletlerden aldığımız mavi ışığın tamamı bizim için kötüyken güneşten aldığımız belli bir doza kadar bizim için yararlıdır. Mavi ışığın vücudumuzda en çok zarar verdiği yer retinadır. Retinada makulayı tutan yaşa bağlı makula dejenerasyonuna neden olur. Mavi ışıktan korunmak için mavi ışık filtresi içeren ekran koruyucular ve gözlükler kullanılmakta olup bu konuda çalışmalar devam etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Mavi ışık; güneş ışığı; göz; korunma; mavi ışık filtresi

Arı Alerjisine Yaklaşım *Mehmet Ali Sak, Nur Evşan Sezer, Furkan Güzel, Yiğit Emre Yılmaz, Gizem Kılıç, Selin Uzun, Eray Kezer, Ayşe Baççioğlu*

Özet: Arı (Hymenoptera venom) alerjisi genelde hafife alınan bir durumdur ve önemli bir morbidite ve mortalite nedenidir. En sık görülen “lokal deri reaksiyonları” venom bileşenlerinin inflamatuvar etkisinin geçici sonuçlarıdır. Aşırı geniş lokal reaksiyon ve anafilaksi ise IgE aracılı tip 1 aşırı duyarlılık reaksiyonudur. Arı sokması sonrası en sık lokal reaksiyon ve daha az sıklıkta anafilaksi gelişebilmektedir. Sistemik reaksiyon yaşayan hastalarda gelecekteki alerjik reaksiyonların önlenmesi, acil durumun doğru bir şekilde yönetilmesi önemlidir. Venomla deri prik testi ve serum venom spesifik IgE ile doğru bir tanı, adrenalin otoenjektörünün reçete edilmesine ve anafilaksi olduğu durumlarda venom spesifik immünoterapisi (VİT) başlanmasını sağlar. VİT, subkutan olarak arı venom özütünün verildiği en etkili tedavi biçimidir ve 5 yıllık tedavi süresi sonra devam etkisi vardır. Çalışmalar, bu hastalık hakkında toplumda ve sağlık çalışanlarında yetersiz bilgi ve tedavi olduğunu vurgulamaktadır. Dahası, spesifik immünoterapi gibi hayat kurtarıcı bir tedavinin varlığı bilinmemektedir. Bu derlemenin amacı, hymenoptera venom alerjisi olan hastaların tanısı, tedavisi ve yönetimiyle ilgili bilimsel kanıtları gözden geçirmektir. Böylece, hastalık hakkındaki bilgimizi geliştirebilir ve iyi klinik uygulamaları teşvik edebiliriz. Bu yazı, doğru tanı, acil tedavi ve immünoterapi hakkında pratik öneriler sunmaktadır.

Anahtar kelimeler: Anafilaksi; arı; venom.

C Vitamininin Biyokimyasal Özellikleri, Bilinçli Kullanımı Ve Terapötik Etkiler *Muhammed İkbal Akçay, İrem Akgül, Ege Ulaş Başar, Hamza Gökdemir, Aybüke Kara, Buğra Burak Peker, Elif Yaren Şimşek , Ayşegül Alpcan*

Özet: C vitamini (askorbik asit), insan vücudu tarafından sentezlenemeyen ve bu nedenle dışarıdan besinlerle alınması gereken, suda çözünebilen temel bir vitamindir. Güçlü bir antioksidan olan C vitamini, serbest radikalleri etkisiz hale getirerek hücrel hasarı önler, bağışıklık sistemini destekler ve birçok enzimatik reaksiyonda koenzim olarak görev alır. Özellikle kollajen sentezi, demir emilimi, nörotransmitter üretimi ve yara iyileşmesi gibi yaşamsal süreçlerde kilit rol oynar. C vitamini eksikliği, halsizlik, bağ dokusu bozuklukları, enfeksiyonlara yatkınlık ve ciddi durumlarda skorbüt hastalığına yol açabilir. Aşırı alımı ise mide rahatsızlıkları, böbrek taşı riski ve osmotik ishal gibi yan etkilere neden olabilir. C vitamini; turuncgiller, kivi, kuşburnu, biber ve brokoli gibi birçok meyve ve sebzede doğal olarak bulunur. Gerek eksikliklerin önlenmesi gerekse genel sağlığın korunması açısından dengeli C vitamini alımı büyük önem taşımaktadır.

Anahtar kelimeler: C vitamini, antioksidan, bağışıklık sistemi

Meniskopatide Konservatif Tedavi Yaklaşımları *Şahika Burcu Karaca, Şerifenur İpek, Meryem Karamişe, Efe Kılıç, Zeynep Öznur Korkmaz, Barın Ekin Özdemirel, Ömer Faruk Soysal,*.

Özet: Menisküs yırtıkları, özellikle orta yaş ve üzeri bireylerde görülen dejeneratif diz patolojilerindendir. Bu derlemede, menisküs hasarlarının cerrahi dışı tedavi seçenekleri güncel literatür doğrultusunda değerlendirilmiştir. Egzersiz protokolleri, intraartiküler enjeksiyonlar (steroid, PRP, hiyalüronik asit) ve oral kolajen takviyeleri gibi yaklaşımlar detaylı şekilde ele alınmıştır. Egzersiz temelli tedaviler, diz fonksiyonu ve ağrı kontrolünde cerrahi müdahale ile benzer düzeyde etkinlik göstermektedir. Birçok çalışmada, fizik tedavi uygulamaları osteoartrit progresyonu açısından da daha güvenli bulunmuştur. PRP ve hiyalüronik asit enjeksiyonları, ağrı ve fonksiyon açısından kısa vadede anlamlı düzelmeler sağlayabilmektedir. Steroid enjeksiyonlarının etkinliğine ilişkin bulgular ise çalışmadan çalışmaya değişkenlik göstermekte olup, dikkatle değerlendirilmelidir. Oral kolajen desteği ise ağrının azalması ve yaşam kalitesinin artması gibi bazı alanlarda anlamlı iyileşmeler sunmaktadır. Genel olarak, konservatif tedavi yaklaşımlarının düşük riskli, maliyet etkin ve invaziv olmayan yöntemler olarak menisküs yırtıklarında birinci basamak tedavi seçeneği olarak düşünülmesi önerilmektedir. Cerrahi tedavi, ancak konservatif yöntemlere yanıt vermeyen, semptomları devam eden seçilmiş hastalarda değerlendirilmelidir. Elde edilen bulgular, bireyselleştirilmiş tedavi planlarının önemini ortaya koymakta ve gereksiz cerrahi girişimlerin önüne geçilmesinde konservatif yaklaşımların değerini vurgulamaktadır.

Anahtar kelimeler: Dejeneratif menisküs yırtıkları; konservatif tedavi; intraartiküler enjeksiyonlar; rehabilitasyon